

Valtakunnallisesti arvokkaat kalliot osa II

Satakunta

Jukka Husa, Tytti Kontula, Jari Teeriaho (SYKE)

Ympäristöministeriö Helsinki 2024

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Ympäristöministeriö

This publication is copyrighted. You may download, display and print it for Your own personal use. Commercial use is prohibited.

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2024

Sisältö

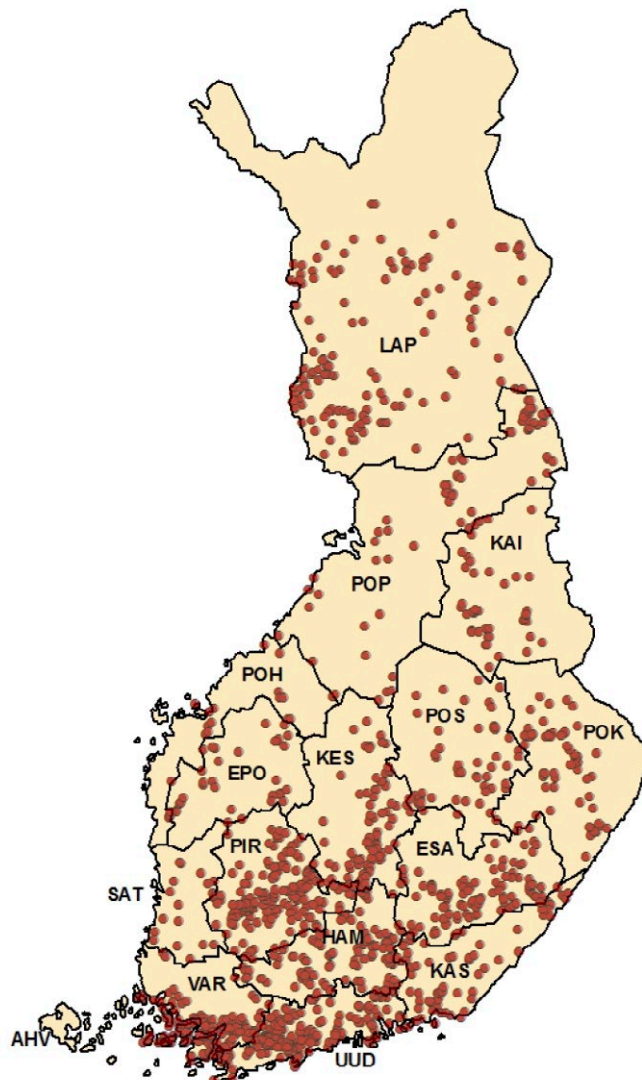
Valtakunnallisesti arvokkaat kalliot osa II: kohdekuvaukset: Satakunta	4
Yleiskartta	5
Kohdetaulukko	6
Satakunta, kohdekuvaukset	7
KAO020225 Naskalinkalliot	7
KAO020205 Korkeakallio-Pikkukallio	11
KAO020439 Pikku-Hapuankalliot	14
KAO020478 Pikkukytön kallio	17
KAO020210 Torisevankulman kallio	20
KAO020431 Ihamäki	24
KAO020448 Riskosuonkalliot	27
KAO020479 Hirviniitun kallio	30
KAO020442 Lavijärven kalliojakso	33
KAO020223 Kattilavuori-Salajoenvuori	38
KAO020235 Pitkäjärven kallioalue	42
KAO020240 Rannanvuori-Huikunvuori	45
KAO020466 Matovuoren kalliojakso	49
KAO020482 Hirvijärven kallio	53
KAO020219 Riutan kallioalue	56
KAO020244 Haukkavuori	59
KAO020246 Töyräänkallio	63

Valtakunnallisesti arvokkaat kalliot osa II: kohdekuvaukset: Satakunta

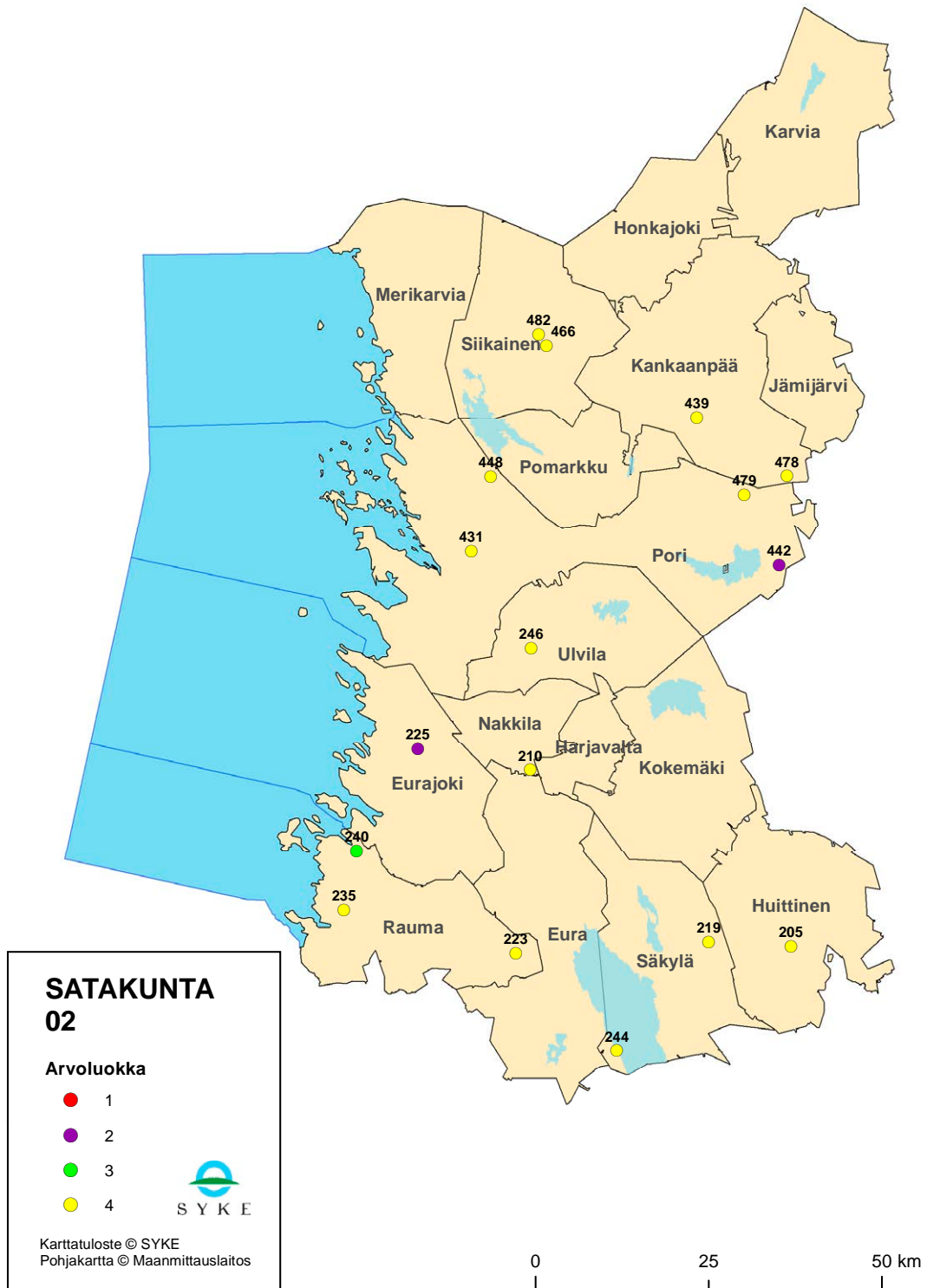
Tämä julkaisu sisältää valtakunnallisesti arvokkaiden kallioiden sijaintikartat, kohdetaulut ja yksityiskohtaiset kohdekuvaukset karttoineen. Kohdetiedostot on järjestetty ELY-keskuksittain (2020) kunta ja tunnusluvun mukaisesti. On huomattava, että kohteiden kuvaukset ovat inventointiajankohdan mukaiset, ja esimerkiksi metsien hakkuut ovat voineet sittemmin muuttaa alueita.

ELY-kohteiden etusivuille pääsee yllä olevien linkkien tai kirjainmerkkien (Bookmarks) avulla ja kohdekuvauksiin kirjainmerkkien avulla.

Ohessa on myös linkki [Valtakunnallisesti arvokkaat kalliot – Osa 1](#)-julkaisuun.

Yleiskartta

Kohdetaulukko

Tunnus	Nimi	Kunta	ELY	Arvo- luokka	Pinta- ala (ha)
SATAKUNTA					
KA0020225	Naskalinkalliot	Eurajoki	SAT	2	31
KA0020205	Korkeakallio - Pikkukallio	Huittinen	SAT	4	65
KA0020439	Pikku-Hapuankalliot	Kankaanpää	SAT	4	34
KA0020478	Pikkukytön kallio	Kankaanpää	SAT	4	7
KA0020210	Torisevankulmankallio	Nakkila	SAT	4	10
KA0020431	Ihamäki	Pori	SAT	4	4
KA0020448	Riskosuonkalliot	Pori	SAT	4	19
KA0020479	Hirviniitun kallio	Pori	SAT	4	5
KA0020442	Lavijärven kalliojakso	Pori,Sastamala	SAT, PIR	2	99
KA0020223	Kattilavuori - Salajoenvuori	Rauma	SAT	4	63
KA0020235	Pitkäjärven kallioalue	Rauma	SAT	4	196
KA0020240	Rannanvuori-Huikunvuori	Rauma	SAT	3	94
KA0020466	Matovuoren kalliojakso	Siikainen	SAT	4	54
KA0020482	Hirvijärven kallio	Siikainen	SAT	4	3
KA0020219	Riutan kallioalue	Säkylä	SAT	4	54
KA0020244	Haukkavuori	Säkylä	SAT	4	47
KA0020246	Töyräänkallio	Ulvila	SAT	4	11

Satakunta, kohdekuvaukset

KA0020225 Naskalinkalliot

Eurajoki

Keskikoordinaatit: 6809568:215866 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 31 ha **Korkeus:** 32 m mpy. **Suht. korkeus:** 24 m

Kallioalueen sijainti: Luvialta 6 km eteläkaakkoon, Rekojärven luoteispuolella ja Peräkylässä.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Naskalinkalliot on laakean ja tasaisen Peräkylän peltoalueen eteläreunalla sijaitseva jyrkkärinteinen kalliorinteinen selänne, joka on osa matalaa maisemassa kohoavaa laajempaa metsästä aluetta. Naskalinkalliot on kallioperägeologisesti mielenkiintoinen ja erikoinen kohde, jossa on paljastuneena Satakunnan hiekkakiveä ja oliiviinidiabaasia ja on nähtävissä niiden kontakti. Naskalinkalliot on maisemallisesti melko vaatimaton alue eikä erotu kovin selvästi ympäröivästä laajemmasta metsämaastosta vaan rajautuu siihen melko huomaamattomasti. Pohjoispuoleisille pelloille rajautuminen on selkeää, mutta sinne avautuu näköaloja vain rinteiden harvennushakatuilta kohdilta. Sen sijaan luonnontilaisilla kohdilla ovat laen ja rinteiden metsämaisemat erämetsämäisiä. Veräjämäen (1998) mukaan Satakunnan hiekkakivialueelle on luonteenomaista, että oliiviinidiabaasi erottuu maisemassa korkeampina metsäisinä kallioselänteinä alavammista ja tasaisemmista hiekkakivialueista. Tämä maisemallinen piirre on nähtävissä selvästi Naskalinkallioilla. Naskalinkalliot on paikallisesti kohtalaisen hyvä retkeilykohde ja hyvä geologinen opetuskohde.

Naskalinkallioiden lakialue ja rinteet ovat pääasiassa Satakunnan oliiviinidiabaasia. Satakunnan hiekkakiven ja oliiviinidiabaasin kontakti sijaitsee Naskalinkallioiden pohjoisrinteellä jyrkänteiden tyvellä, jossa nuorempi oliiviinidiabaasi leikkaa hieman vanhempaa hiekkakiveä. Naskalinkallioiden hiekkakivi koostuu pääasiassa kvartsista ja kalimaasälvästä ja iskoksen raekoko vaihtelee 1–5 mm:n välillä. Alueen diabaasi on tummanharmaata, keskikrakeista ja massamaista kiveä, joka hiekkakiven kontaktin lähellä muuttuu hienorakeisemmaksi. Satakunnan jotuninen hiekkakivi on säilynyt metamorfoitumattomana ja eroosiolta suojassa laajassa luode-kaakkoisuuntaisessa yli 100 km pitkässä, 20–30 km leveässä ja osin kilometrin syvyydessä hautavajoamassa, joka sijaitsee Porin, Satakunnan Pyhäjärven

ja Luvian välillä Kokemäenjoen eteläpuolella. Laajasta esiintymisalueesta huolimatta Satakunnan hiekkakiveä on hyvin heikosti paljastuneena seudun kallioperässä. Naskalinkallioiden lisäksi Satakunnan hiekkakiveä on paljastuneena muutamassa kymmenessä muussa paikassa Satakunnan alueella. Satakunnan postjotuninen oliviinidiabaasi on Etelä-Suomen prekambriksen kallioperän nuorin kivilaji, jonka ikä on 1270–1260 miljoonaa vuotta (Suominen 1991). Satakunnan hiekkakivialueella oliviinidiabaasia on pitkinä kapeina juonina ja laajoina, lähes vaaka-asentoisina kerrosjuonina (Veräjämäki 1998).

Seutu vapautui mannerjäädästä Yoldiamerivaiheen alussa noin 10 900–11 000 vuotta sitten kun mannejäätikkö vetäytyi pohjoiseen. Tuolloin kallioalue jäi syvälle Yoldiameren pinnan alle. Yoldiamerivaiheessa syntynyt korkein ranta oli seudulle noin 180–175 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990). Kallioselänteet paljastuivat vedestä maankohoaminen seurauksena vasta Litorinamerivaiheen loppupuolella. Litorinamerivaiheessa ylin ranta oli noin 70 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990).

Biologisesti alue on lähinnä paikallisesti merkittävä, etupäässä hyvän luonnontilaisuuden ansiosta. Mustikkatyypin kuusikot ja puolukkatyypin männiköt ovat vallitsevia, paikoin on hieman normaalia rehevämpiä piirteitä oliviinidiabaasin ansiosta. Syvemmissä notkelmissa on etupäässä kuusikkoisia korpijuotteja. Jyrkänteillä on paksusammalisia, oligotrofisia pystyseinämien ja kalliohyllysten kerrossammal-kallioimarrekasvustoja edustavan runsaasti, myös reheviä kalliorakojen kasmofyyttiyhteisöjä on runsaasti.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 1

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 4

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 3

Muuttuneisuus: 2

Lähiympäristön arvot: 3

KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 2

Kirjallisuus:

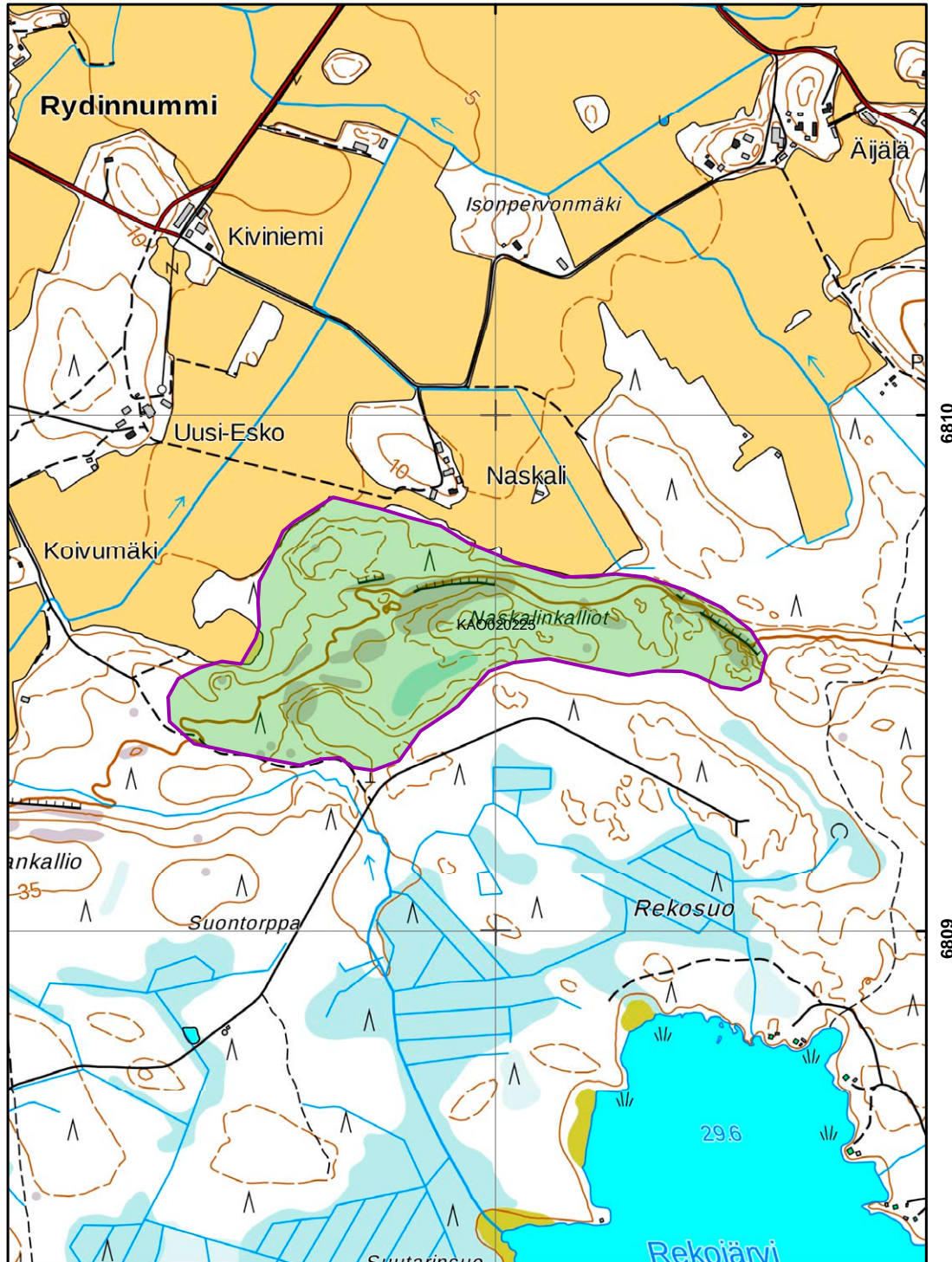
Eronen, M. ja Haila, H. 1990. Tärkeimmät muinaisrannat. Teoksessa: Alalammi, P. (toim.) Suomen kartasto, vihko 123-126, Geologia. Maanmittaushallitus ja Suomen Maantieteellinen Seura, Helsinki. s.17.

Suominen, V. 1991. The chronostratigraphy of Southwestern Finland, with special reference to Postjotnian and Subjotnian diabases. Geological Survey of Finland, Bulletin 356. 100 s.

Veräjämäki, A. 1998. Kokemäen kartta-alueen kallioperä. Suomen geologinen kartta 1:100 000. Kallioperäkarttojen selitykset. Lehti 1134. Geologian tutkimuskeskus. Espoo. 51 s.

KAO020225, Naskalinkalliot

2160

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

SYKE

..... Natura 2000 -verkosto (viiva)

//// Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto

■ Kallioalue

Karttatuloste © SYKE
 Natura 200 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos

1:10 000

KA0020205 Korkeakallio-Pikkukallio

Huittinen

Keskikoordinaatit: 6781050:269752 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 65 ha **Korkeus:** 108 m mpy. **Suht. korkeus:** 54 m

Kallioalueen sijainti: Katinhätä, Loimijoesta noin 2,5 km itään, Kourajoen pohjoispuolella sijaitseva kallioalue.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Korkeakallio-Pikkukallio on Katinhännän kylän tasaisen viljelysmaiseman reunalla sijaitseva kahden vierekkäisen korkeamman kallioselänteen muodostama melko luonnontilainen kallioalue. Pohjoisempi Korkeakallion laki kohoaa yli 50 m Palojoen peltoalueita korkeammalle, mutta sen jyrkänteisen lounaisrinteen avoimet kalliopinnat jäävät suurelta osin edustalla olevan Pikkukallion taakse piiloon ja erottuvat heikosti kauemmas ympäristöön. Korkeakallion laelta avautuu kuitenkin hyvin edustavia näköaloja kauas etelä-länsipuolelle Kourajokilaakson viljelysaukeille. Myös alueen sisäosan kalliomaisema varsin moni-ilmeinen ja edustava, mm. erämetsäluonteisuuden ja vaihtelevan kalliitopografian ansiosta. Alue on hyvä paikallinen näköalapaikka ja retkeilyalue.

Alueen kivilaji on keskirakeista, voimakkaasti pilsteistä svekofennialaista granodioriittia, jossa esiintyy paikoin pieniä kiillegneissisulkeumia. Granodioriittia leikkaavat kallioperässä kapeat pegmatiitti- ja kvartsijuonet. Kiillegneissisulkeumat granodioriitissa näkyvät hyvin paljailla jyrkännepinnoilla. Korkeakallion ja Pikkukallion selännteitä erottaa kapea metsäntokelma, kun taas selännteiden lakialueet ja rinteet ovat hyvin paljastunutta kalliomännikköä, jossa on kohtalaisen edustavia, mutta melko pienialaisia silokalliopintoja. Selännteiden kaakkoon ja etelään viettävät kalliorinteet ovat sen sijaan porrasmaisesti rakoilun lohkomia ja paikoin hieman lohkareisempia. Keskiosassa Korkeakallion lounaisseinämä on 25 m korkea ja heikosti porrasmainen. Jyrkänteessä on porrasmaisin hyllyin kohoavia pieniä ylikaltevia seinämäpintoja ja jyrkänteen tyvellä esiintyy kohtalaisen edustavaa louhikkoa. Jyrkännepinnot ovat hieman hioutuneita. Seutu vapautui mannerjäädästä Yoldiamerivaiheen alussa noin 11 100 vuotta sitten kun mannejäätikkö vetäytyi pohjoiseen. Tuolloin kallioalueen korkein laki jäi syvälle Yoldiameren pinnan alle. Yoldiamerivaiheessa syntynyt Korkein ranta oli seudulle noin 155 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990). Kallio- maasto paljastui vedestä maankohoaminen seurauksena Ancylysjärvivaiheessa.

Korkeakallion ja Pikkukallion alue on biologisesti merkittävä kohde, jossa kasvillisuus ja kasvilajisto ovat varsin monipuolista ja edustavaa ja suurimmaksi osaksi luonnontilaista. Oligotrofinen metsäkasvillisuus on vallitsevaa, mutta kallioselänteiden välisessä laaksossa keskiosissa on metsäkorte-/saniaiskorpikuusikoita, jotka vaihtuvat Korkeakallion keski-jyrkänteen alla lohkaraiseksi lehtokorveksi. Sen lajistossa tavataan mm. lehmus, lehtopalsami, metsävirna, taikinamarja, lehtotesma, sini- ja valkovuokko. Itse jyrkänteellä on monipuolista, kostean tuoretta sammalvaltaista kasvillisuutta, mm. edustavia rako- ja onkalo-sammalistoja (häntäsammal-riippusammal-tyvionkaloita ja kallio-omenasammal-hohtovarstasammal-seinämärakoja) ja paksuturpeisia kalliohylyjä, jonkin verran myös vaate-liaampaa lajistoa, mm. kalkkikiertosammalta, kivikutrisammalta, uurnasammalia sekä rai-dankeuhkojäkälää (NT). Alueen muilla osilla kuusikot ja männiköt ovat vallitsevia, lakiosien silokallioilla on paikoin myös poronjäkälä-kalliotierasammal -kasvustoja sekä oligotrofisia kallioniitty-laikkuja, joiden lajistoon

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 3

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 3

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 3

Muuttuneisuus: 2

Lähiympäristön arvot: 3

KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

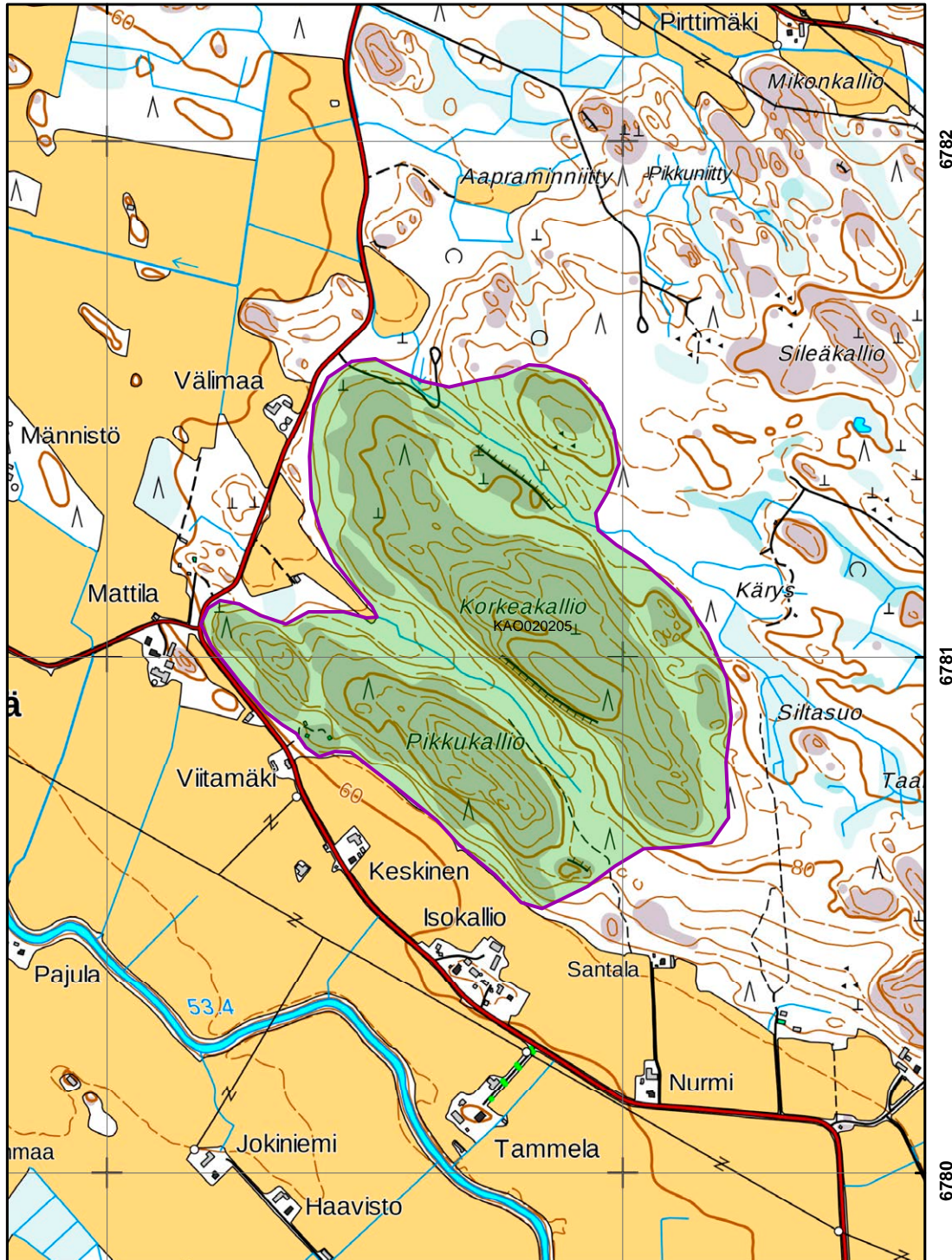
Kirjallisuus:

Eronen, M. ja Haila, H. 1990. Tärkeimmät muinaisrannat. Teoksessa: Alalammi, P. (toim.) Suomen kartasto, vihko 123-126, Geologia. Maanmittaushallitus ja Suomen Maantieteellinen Seura, Helsinki. s.17.

KAO020205, Korkeakallio - Pikkukallio

2690

2700

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

- Natura 2000 -verkosto (viiva)
- //// Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto
- Kallioalue

Karttatuloste © SYKE
 Natura 200 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos

1:10 000

KA0020439 Pikku-Hapuankalliot

Kankaanpää

Keskikoordinaatit: 6857391:256168 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 34 ha **Korkeus:** 105 m mpy. **Suht. korkeus:** 25 m

Kallioalueen sijainti: Kankaanpään keskustan eteläpuolella, Valkiajärven ja Pikku-Hapuan välisellä kannaksella sijaitseva kallioalue.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Pikku-Hapuankalliot on melko matala kallioalue, jolla on merkittäviä maisemallisia ja biologisia arvoja sekä hyvin merkittäviä geologisia arvoja. Se kohoaa eteläreunastaan osin jyrkänteisenä ja on lakiosasta voimakkaasti ja jyrkkäpiirteisesti kumpuilevaa, rikkonaista kalliomaastoa, joka rajautuu varsin selkeästi eteläpuolen suorantaiseen vesistöön. Lounaisreunan jyrkänteiset kalliopinnat erottuvat järvelle saakka, osittain kyllä hakkuiden takia. Laelta avautuu melko avara näköala yli suorantaisen, umpeen kasvavaan Pikku-Hapuaan, joka on paikallisesti merkittävä lintuvesi (Kalinainen ja Hakila 1985: 80). Lakiosan ja rinteiden kalliomaisema on laajalti hakkuiden muuttama, mutta toisaalta etelärinteen erikoiset viistojyrkänteiset kalliomuodot ovat pienmaisemallisesti edustavia. Kallioalueen itä- ja koillispuolella on Valkiajärvi kesämökkeineen, mutta myös eteläpuolella on joitakin taloja ja hieman kauempana Majajärvi. Alueen itäosan läpi kulkee hiekkatie. Muilta osin lähiympäristö on kallioista metsämaastoa peltotilkkuineen.

Svekofennialaisen kallioperän kivilaji on hienorakeista heterogeenista emäksistä metavulkaniittia, jonka koostumus vaihtelee emäksisen ja intermediäärisen välillä. Kallioalueella on näkyvissä vulkaniittien primaarista kerrosvaihtelua ja agglomeraattisia rakenteita. Metavulkaniitin rakenteet vaihtelevat raitaisesta tuffiittista paikoin uraliittiporfyyriittiin, agglomeraattiin ja vulkaaniseen konglomeraattiin. Tuffiittiset raidat koostuvat tummista amfibolipitoisista ja vaaleammista maasälpäpitoisista raidoista. Raitojen paksuus näyttää vaihtelevan muutamista millimetreistä muutamiin senttimetreihin. Paikoin tuffiitit sisältävät runsaasti vaihtelevan kokoisia vaaleita maasälpäpitoisia, usein kulmikkaita fragmentteja. Tuffiittien välikerroksina esiintyy paikoin massamaista uraliittiporfyyriittia, jossa uraliittiharakeet erottuvat kiven pinnalla hyvin. Kallioalueella nuoremmat tasarakeiset graniitti- ja karkearakeiset pegmatiittijuonet leikkaavat paikoin alueen metavulkaniitteja.

Kalliomaasto on rikkonaista ja jyrkkäpiirteisesti kumpuilevaa, jossa selänteiden ja notkelmien väliset korkeuserot vaihtelevat 5–10 metrin välillä. Matalat jyrkänepinnat ovat usein kehittyneet vulkaniittien vallitsevan melko pystyasentoisen liuskeisuuden suuntaisesti. Jyrkänteiden korkeus vaihtelee 5–10 metrin välillä. Mannerjäätikön reunan asema oli seudulla noin 10 800 vuotta sitten Yoldiamerivaiheen lopulla. Tuolloin merenpinta oli noin 185–190 m nykyistä merenpintaa korkeammalla ja kallioalueen laki jäi noin 50–55 m syvyyteen veden pinnan alle. Alue paljastui vedestä maankohoamisen seurauksena Ancyliusjärvivaiheessa.

Biologisesti alue on kohtalaisen merkittävä, kasvillisuus on jokseenkin monipuolista ja osin edustavaa, lajisto on myös tavanomaista monipuolisempi. Hakkuilta säästyneillä kohdilla on mm. edustavia korpinotkemia, poronjäkäläisiä lakimänniköitä ja lehtolaikkujakin. Etenkin lounaisjyrkänteiden edustalla on melko rehevää käenkaali-oravanmarjatyyppin lehtoa sekä aivan jyrkänteen tyvellä kapea kuivalehtomainen reunus. Lehtolaikkujen lajistosta mainittakoon lehtokuusama, sormisara, sinivuokko ja metsävirna. Jyrkänteiden kalliokasvillisuus on myös varsin edustavaa, vaikka etupäässä oligotrofista. Lehtoreunuksen takana on seinämän alapinnoilla kuitenkin paikoin reheviä kalliokoloja ja -hyllyjä, joilla kasvavat mm. sinivuokko ja ukontulikukka.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 2

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 3

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 4

Muuttuneisuus: 3

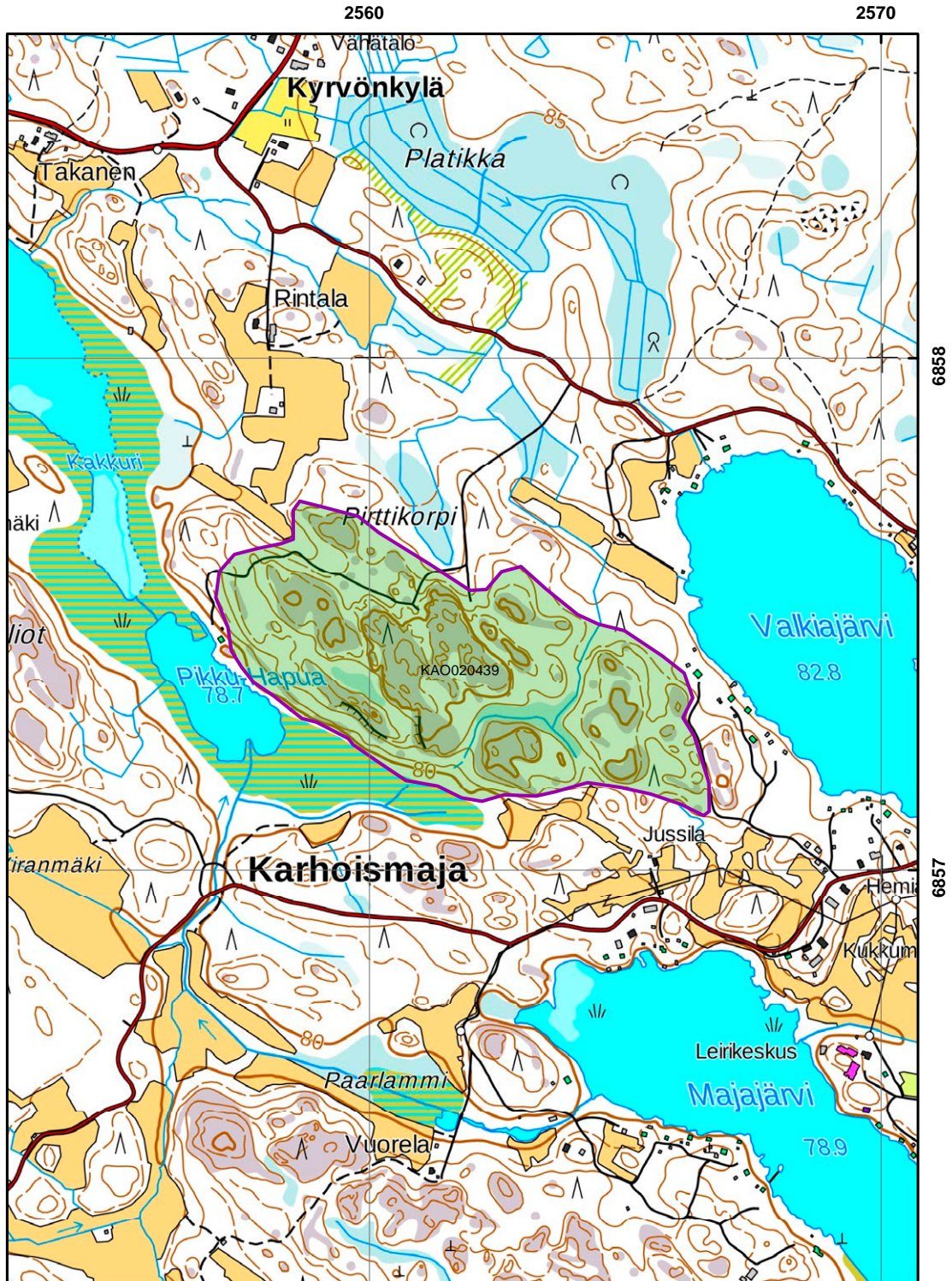
Lähiympäristön arvot: 2

KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

Kirjallisuus:

Kalinainen, P. ja Hakila, R. 1985. Satakunnan luonnonsuojeluselvytys 1984. Satakunnan seutukaavaliitto. Sarja A:145.

KAO020439, Pikku-Hapuan kalliot

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

- Natura 2000 -verkosto (viiva)
- /// Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto
- Kallioalue

Karttatuloste © SYKE
 Natura 2000 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos

1:10 000

KA0020478 Pikkukytön kallio

Kankaanpää

Keskikoordinaatit: 6848963:269184 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 7 ha **Korkeus:** 112 m mpy. **Suht. korkeus:** 12 m

Kallioalueen sijainti: Kankaanpää-Sävi maantien länsipuolella, Isoveden pohjoispäästä noin 2 km länteen, metsämaastossa sijaitseva kallioalue.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Pikkukytön kallio on matala, biologisesti ja maisemallisesti melko vaatimaton kallioselänne, jolla on kuitenkin hyvin merkittäviä geologisia arvoja. Kallioalueella on hyvin paljastuneena emäksistä ja intermediääristä tuffiittia, jossa esiintyy välikerroksina vulkaanista konglomeraattia, jonka alkuperäisrakenteet ovat melko säilyneet metamorfoosista huolimatta. Pieni kallioselänne kohoaa ympäristöstään reilu kymmenen metriä ja rajautuu melko epämääräisesti hieman kumpuilevaan kallioiseen ja moreenipohjaiseen metsämaastoon. Jyrkähköt rinteet kohoavat epämääräisen porrasmaisin. Kallioalue ei erotu kovin hyvin ympäröivästä metsämaastosta, vaikka poronjäkäläiset rinteet näkyvät lähimaisemassa hakkuiden ansoista varsin hyvin. Laelta avautuu osittain samasta syystä kohtalaisen edustavia näköaloja metsäiseen ympäristöön. Laen ja rinteiden silokalliot ovat pieniä vaikkakin pienmaisemallisesti edustavia. Paikoin alueella esiintyy hajanaista tavanomaista lohkareikkoa ja yksittäisiä kookkaampia irtolohkareita.

Kallioalueen vulkaaniset kivilajit liittyvät Kankaanpään ulottuvaan luode-kaakkosuuntaiseen laajaan ja pitkään vulkaaniseen kivilajijaksoon, josta on käytetty Kankaanpään liuskejakson nimeä. Vulkaanisen konglomeraatin palloset ovat 2–10 cm:n läpimittaisia ja ne ovat hieman venyneet liuskeisuuden suunnassa. Konglomeraatti ja tuffiitti ovat poimutuneita ja voimakkaasti suuntautuneita kivilajeja, mutta kuitenkin vulkaanisen konglomeraatin alkuperäisrakenteet ovat kallioperässä kuitenkin melko säilyneet ja tuoreilla paljastumilla hyvin nähtävissä. Kankaanpään vulkaanisen kivilajijakson kivilajeista pääosa on emäksisiä ja intermediäärisiä pyroklastisia sedimenttejä, joiden yhteydessä esiintyy hiukan happamia vulkanogeenisiä kiviä ja puhtaita rapautumissedimenttejä (Huhma ym. 1952).

Seutu vapautui mannerjäädästä Yoldiamerivaiheen alussa noin 10 900–11 000 vuotta sitten kun mannejäätikkö vetäytyi pohjoiseen. Tuolloin kallioalue jäi syvälle Yoldiameren pinnan alle. Yoldiamerivaiheessa syntynyt korkein ranta oli seudulle noin 180 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990). Kallioselänne paljastui vedestä maankohoaminen seurauksena vasta Ancyclusjärvivaiheessa. Litorinamerivaiheessa ylin ranta oli noin 70 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990).

Biologisesti alue on vähemmän merkittävä, metsänkäsittelyn takia monin kohdin myös vähemmän edustava. Tavanomaisten kangasmetsien ohella alueella on silokalliopintojen kalliokasvillisuutta, mutta vaateliasta lajistoa ei esiinny. Kohtalaisen saavutettavuuden takia kallioalueella on merkitystä geologisena ekskursiokohteena.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 2

BIOLOGINEN ARVO: 4

MAISEMA ARVO: 4

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 4

Muuttuneisuus: 3

Lähiympäristön arvot: 4

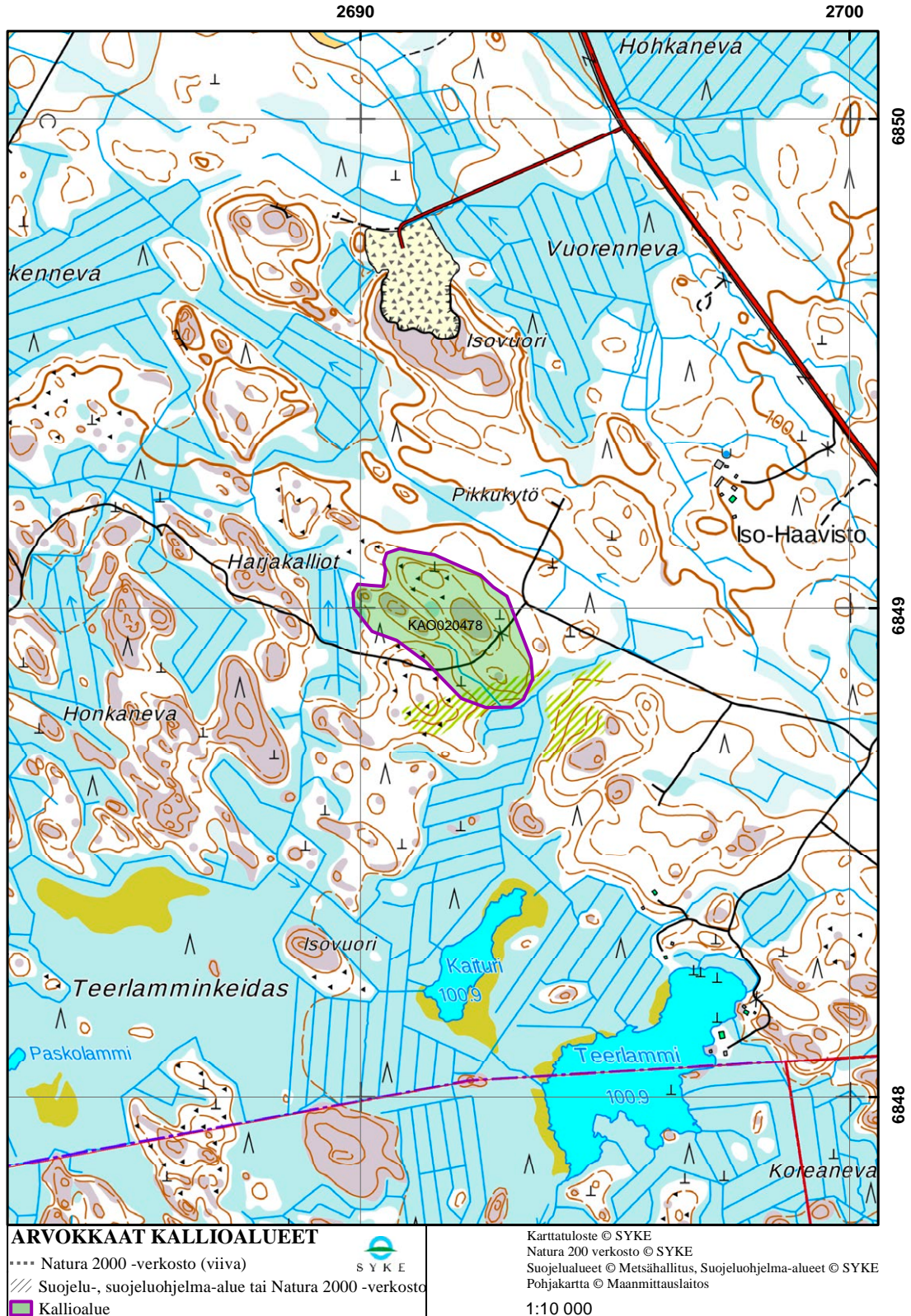
KALLIOALUEEN ARVUOKKA: 4

Kirjallisuus:

Eronen, M. ja Haila, H. 1990. Tärkeimmät muinaisrannat. Teoksessa: Alalammi, P. (toim.) Suomen kartasto, vihko 123-126, Geologia. Maanmittaushallitus ja Suomen Maantieteellinen Seura, Helsinki. s.17.

Huhma A., Salli I. ja Matisto A. 1952. Suomen geologinen kartta 1:100 000. Kallioperäkartan selitys. Lehti 2122 - Ikaalinen. Geologinen tutkimuslaitos. Helsinki. 75 s.

KA0020478, Pikkukytön kallio

KA0020210 Torisevankulman kallio

Nakkila

Keskikoordinaatit: 6806509:232115 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 10 ha **Korkeus:** 55 m mpy. **Suht. korkeus:** 34 m

Kallioalueen sijainti: Aivan Torisevankulman pohjoispuolella, peltoaukean eteläreunalla sijaitseva kallioalue.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Torisevankulman kallio on Torisevankulman tasaisten peltoalueiden eteläreunalla kohoava jyrkkärinteinen kallioreunus, joka kuuluu osana laaja ympäristöään korkeampaa metsäaluetta. Torisevankulman kallio on kasvillisuudeltaan monipuolinen ja edustava kohde, joka erottuu Torisevankulman viljelysmaisemassa yli 30 metriä korkeana metsäisenä reunuksena. Rinteellä olevat jyrkänteiset kalliopinnat jäävät suurelta osin rinnepuuston peittoon eikä kallioinen reunus hahmotu maisemassa itsenäisenä muotona vaan sulautuu osaksi laajaa metsämaastoa. Kapealta laelta ja pohjoisrinteeltä avautuu puuston lomasta kohtalaisia näköaloja Torisevankulman kylän asutuksen reunustamille tasaisille pelloille. Pohjoisrinteen jyrkänteiden pienmaisema on kohtalaisen edustava vaikkakin maisemallisesti hieman sulkeutunut. Paikoin rinteillä on tehty harvennushakkuita. Heti kallioalueen itä- ja länsipuolella olevat metsäiset rinteet kuuluvat arvokkaaseen Uotinmaankallion diabaasilehtoon, joka on valtakunnallinen lehtojensuojeluohjelman kohde (LHO020029).

Kallioalueen kivilaji on hieno-keskirakeista, suuntautumaton Satakunnan oliviinidiabaasi, jolla on selvä ofiittinen rakenne. Kalliopinnoilla näkyy diabaasilla selvä ofiittinen rakenne ja kivi on muutenkin melko homogeenista. Postjotuninen Satakunnan oliviinidiabaasi on Etelä-Suomen prekambriksen kallioperän nuorin kivilaji ja sen ikä on 1270–1260 miljoonaa vuotta (Vaasjoki 1996). Alueen kallioperässä esiintyy oliviinidiabaasi Satakunnan hiekkakivialueen keskellä laajana, lähes vaaka-asentoisena leikkaavana kerrosjuonena, jossa hiekkakiven kontakti sijaitsee Torisevankulmalla heti kallioalueen pohjoisreunalla. Satakunnan hiekkakivialueelle onkin luonteenomaista, että diabaasi erottuu maisemassa korkeampina metsäisinä kallioselänteinä alavammista ja tasaisemmista hiekkakivialueesta (Veräjämäki 1998). Torisevankulman kalliolla jyrkänteinen pohjoisrinne on diabaasin tiheään rakoilun lohkomaa porrasmaista kalliorinnettä, jossa yksittäiset pystyseinämäpinnat ovat 2–5 m korkeita. Jyrkänteen tyvellä on hieman lohkariekkoo. Lakiosat ovat runsaan kasvillisuuden peittämää kalliomännikkömaastoa, jossa silokalliot ovat pieniä. Seutu vapautui mannerjäädästä Yoldiamerivaiheen alussa noin 11 100 vuotta sitten kun mannejää-tikkö vetäytyi pohjoiseen. Tuolloin kallioalueen korkein laki jäi syvälle Yoldiameren pinnan

alle. Yoldiamerivaiheessa syntynyt Korkein ranta oli seudulle noin 170 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990). Kalliomaasto paljastui vedestä maankohoaminen seurauksena vasta Litorinamerivaiheessa. Litorinamerivaiheessa ylin ranta oli noin 70 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990).

Biologisesti alue on hyvinkin merkittävä, osin rehevän monipuolinen. Lakiosissa on heinäisiä nuoria metsiä, rinteillä myös kuusikkoista iäkkäämpää metsää. Pohjoisreunan jyrkenteiden edustalla on runsaasti lehtoa, jonka melko monipuoliseen lajistoon kuuluvat mm. mustakonnanmarja ja lehtovuohenputki. Paikoin on myös kosteampia korpimaisia kohtia. Itse jyrkenteillä on edustavaa kostean paksusammaleista kalliokasvillisuutta, korkeimpien seinämien tyvipinnoilla on myös meso-eutrofista sammalpeitettä ja kalliokolojen kasmofyytti yhteisöjä runsaasti. Kalliolajiston vaateliasta puolta edustavat kalkkikiertosammal ja kivikutrisammal, harvinaisempia lajeja alueellisesti uhanalainen tihkusäiläsammal (2017: RT) sekä ketjusammal.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 3

BIOLOGINEN ARVO: 2

MAISEMA ARVO: 4

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 4

Muuttuneisuus: 3

Lähiympäristön arvot: 2

KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

Kirjallisuus:

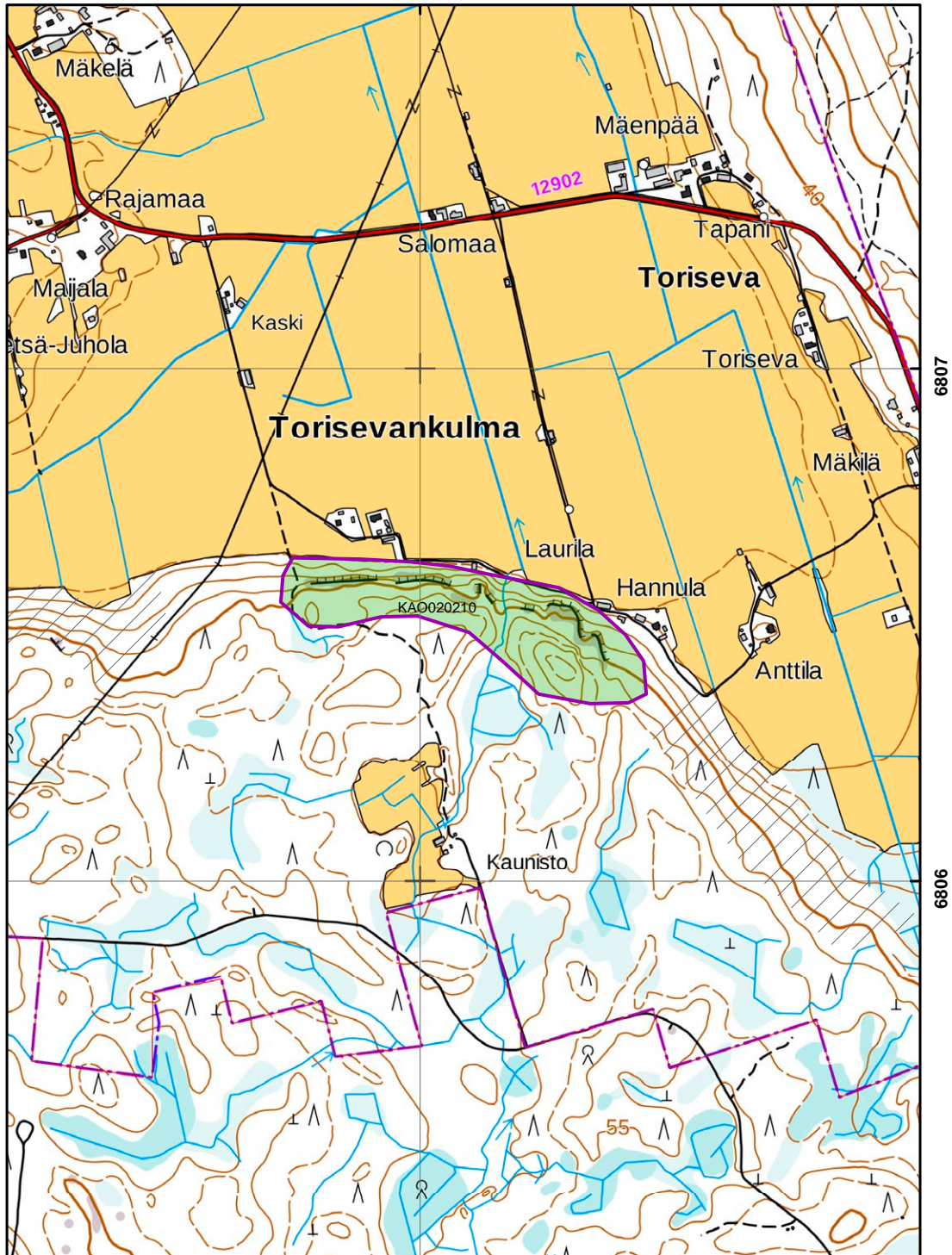
Eronen, M. ja Haila, H. 1990. Tärkeimmät muinaisrannat. Teoksessa: Alalammi, P. (toim.) Suomen kartasto, vihko 123-126, Geologia. Maanmittaushallitus ja Suomen Maantieteellinen Seura, Helsinki. s.17.

Vaasjoki, M. 1996. Explanation to the geochronological map of southern Finland: The development of the continental crust with special reference to the Svecofennian orogeny. Tutkimusraportti 135. Geologian tutkimuskeskus. 26 s

Veräjämäki, A. 1998. Kokemäen kartta-alueen kallioperä. Suomen geologinen kartta 1:100 000. Kallioperäkarttojen selitykset. Lehti 1134. Geologian tutkimuskeskus. Espoo. 51 s.

KAO020210, Torisevankulman kallio

2320

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

..... Natura 2000 -verkosto (viiva)

//// Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto

■ Kallioalue

SYKE

Karttatuloste © SYKE
 Natura 2000 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos

1:10 000

KA0020431 Ihamäki

Pori

Keskikoordinaatit: 6838144:223648 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 4 ha **Korkeus:** 30 m mpy. **Suht. korkeus:** 15 m

Kallioalueen sijainti: Noin kilometri Söörmarkun keskusta luoteispuolella ja Söörmarkunjoen länsipuolella.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Ihamäki on pieni jyrkänteinen selänne, jolla on kohtalaisen merkittäviä maisemallisia arvoja ja merkittäviä biologisia arvoja. Se sijaitsee maisemallisesti melko aralla paikalla Söörmarkunjokea reunustavien peltoalueiden keskellä ja rajautuu monelta suunnalta selväpiirteisesti tasaiseen viljelysmaisemaan. Lähiympäristössä on asutusta. Eteläreunan jyrkänteet näkyvät lähimaisemassa varsin edustavasti. Lounaisreunan laelta avautuu puuston lomasta melko hyviä näköaloja läheisille peltoaukeille.

Kallioselänteen kivilaji on Pirkanmaan migmatiittialueen hienorakeista, selvästi liuskeista arkoosimaista gneissia, jolla liuskeisuuden kaade on pystyasentoinen. Paikoin gneississä esiintyy liuskeisuuden suuntaisia karkearakeisia pegmatiitti- ja kapeita kvartsisuonia. Ihamäen lounaisreunan jyrkänepinnat ovat matalia ja porrasmaisia, osittain laattarakoilleita, jäätikön hiomia seinämiä. Yksittäisten pystyseinämiä korkeus vaihtelee 2–3 m välillä. Mannerjäätikön reunan asema oli seudulla noin 10 800 vuotta sitten Yoldiamerivaiheen lopulla. Tuolloin merenpinta oli noin 185–190 m nykyistä merenpintaa korkeammalla ja Ihamäen laki jäi noin 155–160 m syvyyteen veden pinnan alle. Alue paljastui vedestä maankohoamisen seurauksena Litorinamerivaiheessa. Litorinameren ylin ranta oli seudulla noin 75 m korkeustasolla mpy (Eronen 1990).

Kasvillisuus ja kasvilajisto ovat alueen kokoon nähden monipuolisia ja vaateliaampaa lajistoakin esiintyy kohtalaisen runsaasti. Eteläjyrkänteen edustalla on osin kuusikkoista, osin nuoren lehtipuuston luonnehtimaa lehtoa, jonka lajistoon kuuluvat mm. tuomi, haapa, taikinarja, lehtonäsiä, metsävirna ja sinivuokko. Jyrkänteillä on paikoin vaateliaamman lajiston luonnehtimaa monipuolista kalliokasvillisuutta, mm. kalkkikiertosammalen tuuheita kasvustoja sekä reheviä lehtomaisia kalliohyllyjä. Muista vaateliaammista lajeista mainittakoon punatyvisammal, kivikutrisammal ja kuusenhavusammal. Lakiosissa on etupäässä puolukka- ja mustikkatyypin kangasmetsää, aurinkoisilla kalliopaljastumilla on myös oligo-mesotrofisia niittyjä.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 4

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 3

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 4

Muuttuneisuus: 3

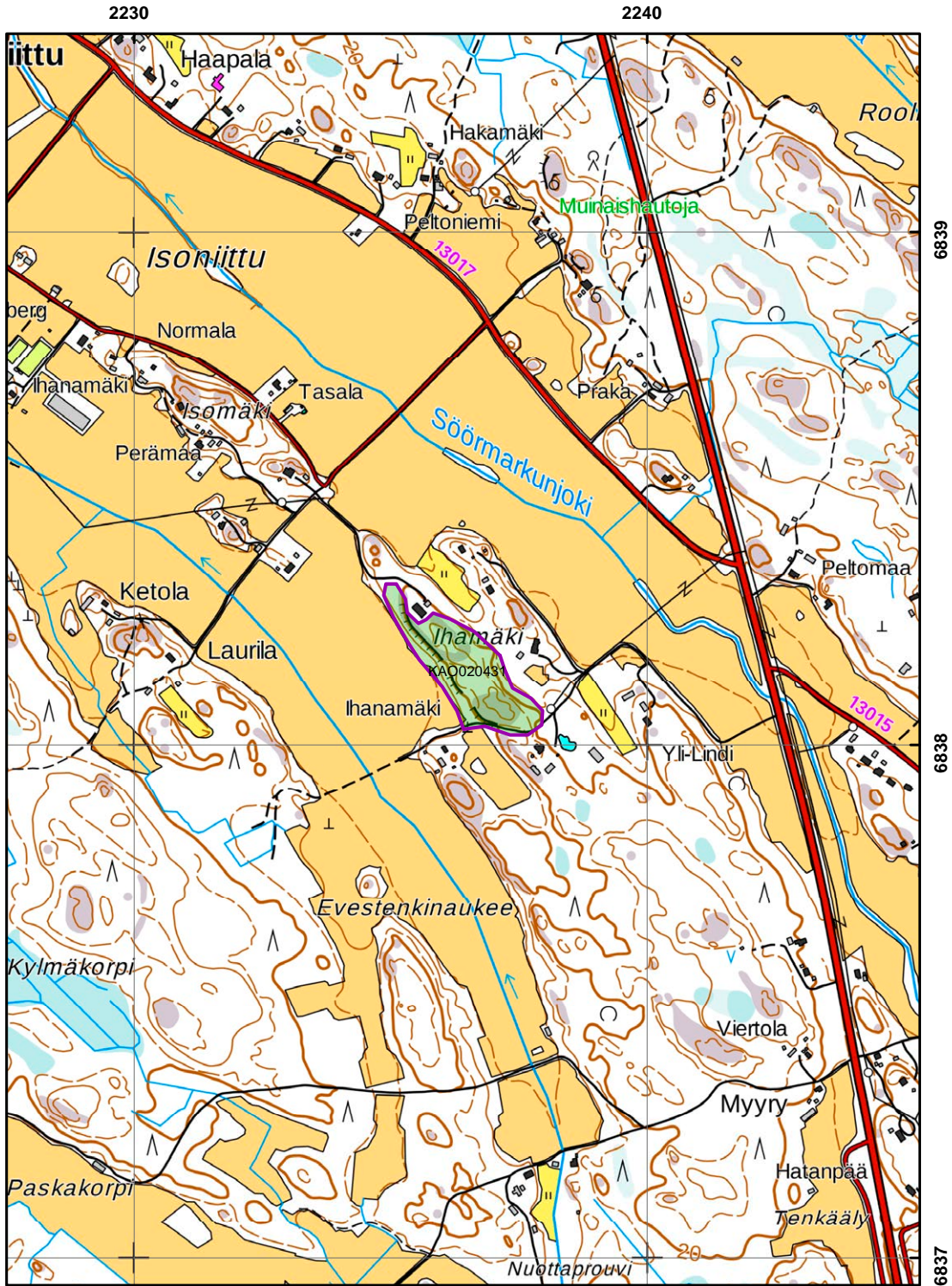
Lähiympäristön arvot: 3

KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

Kirjallisuus:

Eronen, M. 1990. Maaperä. Julk.: Alalammi, P. (toim.) Suomen Kartasto vihko 124:9-25. Maanmittaushallitus. Suomen Maantieteellinen Seura. Helsinki.

KAO020431, Ihamäki

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

- Natura 2000 -verkosto (viiva)
- //// Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto
- Kallioalue

SYKE

Karttatuloste © SYKE
 Natura 200 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos

1:10 000

KA0020448 Riskosuonkalliot

Pori

Keskikoordinaatit: 6848872:226404 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 19 ha **Korkeus:** 55 m mpy. **Suht. korkeus:** 18 m

Kallioalueen sijainti: Poosjärven pohjoispään länsipuolella, Riskosuon itäreunalla sijaitseva kallioalue.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Riskosuonkalliot on syrjäisessä metsämaastossa sijaitseva matala, varsin luonnontilainen ja biologisesti arvokas kallioalue. Se kohoaa jyrkkärinteisenä kallioselänteenä ja rajautuu viereiseen suo- ja metsämaastoon kohtalaisen selvästi. Riskosuonkalliot ei erotu kovin hyvin ympäristöstään, vain lähimaisemassa poronjäkäläiset kalliorinteet näkyvät puuston lomasta melko selkeästi. Alueen sisäiset avaran luonnontilaiset kalliomännikkö- ja rantakivikkomaisemat ovat sitä vastoin tavanomaista edustavampia. Lähiympäristö on suoalueita ja vaihtelevasti käsiteltyä talousmetsämaastoa, jossa itäreunalla on metsäautotie. Heti metsäautotien takana itäpuolella muutaman sadan metrin päässä on Poosjärven osittain soistunut pohjoispää, joka on Natura-aluetta (FI0200034), luonnonsuojelualuetta (YSA203285) ja lintuvesiensuojeluohjelman aluetta (LVO020062).

Alueen kallioperä on svekofennialaista porfyryrista granodioriittia, jota esiintyy pienialaisesti laajemman granodioriittialueen keskellä (DigiKP200 2010). Alueen kalliopaljastumissa on porfyyrinen granodioriitti osittain keskirakeista ja voimakkaasti suuntautunutta, gneisimäistä kiveä. Kallioselänne on lakiosistaan laakeaa, harvan rakoilun lohkomaa kalliomännikkömaastoa, jossa silokalliot tavallista laajempia, kuitenkin melko tavanomaisia selän-teitä. Itäreunalla on osittain viistojrkänteinen ja jäätikön hioma rinne. Mannerjäätikön reunan asema oli seudulla noin 10 800 vuotta sitten Yoldiamerivaiheen lopulla. Tuolloin merenpinta oli noin 190 m nykyistä merenpintaa korkeammalla ja kallioalueen laki jäi noin 135 m syvyyteen veden pinnan alle. Alue paljastui vedestä maankohoamisen seurauksena Litorinamerivaiheessa. Kallioselänteen lakiosassa on edustavaa Litorinameren rantakivikkoa ja lohkarikkoo sekä muutamia kookkaita yksittäisiä lohkarkeitä. Itärinteellä on kohtalaisen laaja, vyömäinen rantalohkarikkoo. Litorinameren ylin ranta on seudulla noin 75–80 m korkeustasolla mpy (Eronen 1990).

Riskosuonkallioilla eliölajisto on kohtalaisen monipuolinen ja hyvin merkittävä. Alueella on lain nojalla rauhoitettu kalasääsken pesäpuu. Myös alueen kasvillisuus on melko monimuotoista, lakiosissa on edustavan poronjäkälikön luonnehtimia kalliomänniköitä ja räme-painanteita. Itärinteen alla on paikoin kuusikkoista käenkaali- oravanmarjatyyppin lehtoa, joka kosteimmilla kohdilla vaihettuu lähteiseksi lehtokorveksi. Lajistoon kuuluvat mm. sini-vuokko, lehtokuusama, purolitukka ja käenkaali.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 3

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 4

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 4

Muuttuneisuus: 2

Lähiympäristön arvot: 1

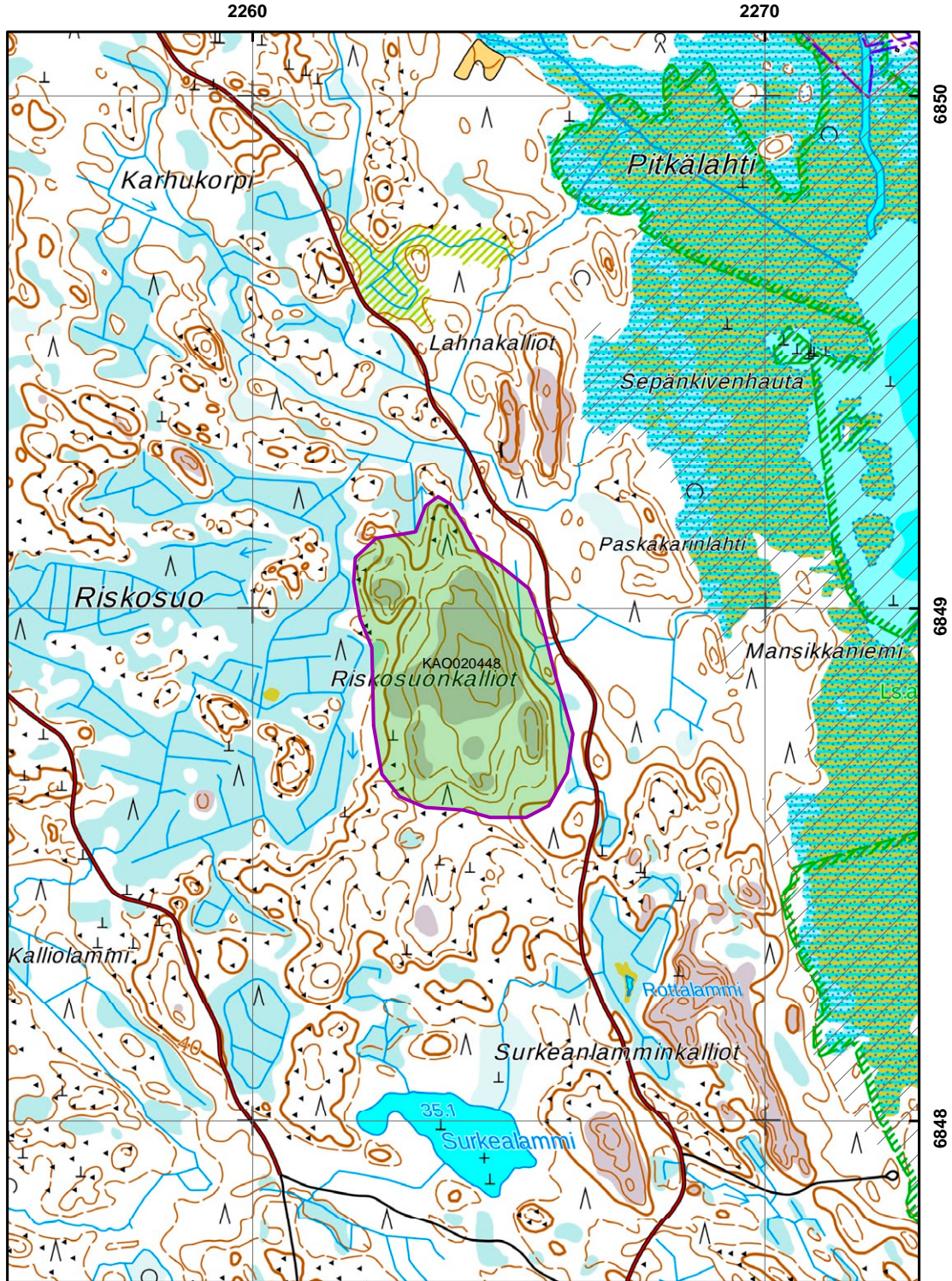
KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

Kirjallisuus:

DigiKP 200 Bedrock of Finland. DigiKP 200 GTK. Version 1,0. Accessed 16.03.2010. <http://www.geo.fi/en/bedrock.html>.

Eronen, M. 1990. Maaperä. Julk.: Alalammi, P. (toim.) Suomen Kartasto vihko 124:9-25. Maanmittaushallitus. Suomen Maantieteellinen Seura. Helsinki.

KAO020448, Riskosuonkalliot

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

Natura 2000 -verkosto (viiva)
 Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto
 Kallioalue

 SYKE

Karttatuloste © SYKE
 Natura 2000 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos
 1:10 000

KA0020479 Hirviniitun kallio

Pori

Keskikoordinaatit: 6846205:263027 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 5 ha **Korkeus:** 102 m mpy. **Suht. korkeus:** 7 m

Kallioalueen sijainti: Lavia-Kankaanpää maantien länsipuolella, Ruojärven eteläpäästä noin 2 km länteen sijaitseva kallioalue.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Hirviniitun kallio on matala talousmetsämaastossa sijaitseva kallioselänne, joka on geologisesti arvokas kohde. Alueen kallioperässä esiintyy kiilleliuskeen välikerroksena hyvin säilynyttä konglomeraattia, joka tunnetaan geologisessa kirjallisuudessa Välimäen konglomeraattina. Välimäen konglomeraatilla on ollut aikanaan varsin keskeinen asema alueen kallioperän kivilajien syntyhistorian selvittämisessä ja litostratigrafisessa tulkinnassa. Mäkimäisellä kallioselänne ei hahmoitu soistuneessa metsämaastossa ympäristöstään mataluutensa takia eikä peitteiset kalliopinnat erotu lähimaisemaa kauemmas. Puusto rajoittaa tehokkaasti talousmetsäisiä näköaloja ympäristöön, mutta lähimaiset kallioalueen käsittelemättömissä osissa poronjäkälsillä kalliopinnoilla ovat kohtalaisen luonnontilaiset ja edustavat.

Välimäen konglomeraattia esiintyy Pohjois-Lavian kiilleliuskevyöhykkeen keskellä noin 4,5 km pitkänä ja ainakin 20 m leveänä kerrostumana. Hirviniitun alueella sitä on paljastuneena alueen pohjoisosan kallioissa yhdessä kiilleliuskeen kanssa. Konglomeraatin palloista on 90–95 % dioriitin kaltaista kiveä ja niitä esiintyy yleensä hyvin tiheässä. Pallot ovat pyörityneitä ja kooltaan keskimääräinen 10 cm, mutta yleisesti konglomeraatissa esiintyy myös suurempiakin palloja, aina 30–40 cm kokosiin palloihin saakka. Välimäen konglomeraatissa melkein kaikki pallot ovat samaa kivilajia ja lisäksi verraten suuria, mikä viittaisi siihen, että niiden lähtöpaikka ei voi olla kovin kaukana. Mäkinen (1915) kiinnitti huomiota samaan asiaan ja tulkitsi pallot lavianiiteiksi. Vaikka konglomeraatin pallot maanpinnan suuntaisessa leikkauksessa ovatkin pyöreitä, ovat ne pystyleikkauksessa venyneet usein toista metriä pitkiksi sauvoiksi. Näin suuri deformaatio selittää konglomeraattipallojen pitkälle kehittyneen uudelleen kiteytymisen niiden alkuperästä riippumatta (Huhma ym. 1952).

Seutu vapautui mannerjäädästä Yoldiamerivaiheen alussa noin 10 900–11 000 vuotta sitten kun mannejäätikkö vetäytyi pohjoiseen. Tuolloin kallioalue jäi syvälle Yoldiameren pinnan alle. Yoldiamerivaiheessa syntynyt korkein ranta oli seudulle noin 180 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990). Kallioselänne paljastui vedestä maankohoaminen seurauksena Ancyclusjärvivaiheessa.

Kasvillisuudeltaan alue koostuu puolukka- ja mustikkatyypin talousmetsien ohella isovarpuräme- ja kangaskorpisoistumista. Kalliopaljastumilla on säilynyt hakkuista huolimatta varsin edustavia poronjäkäliköitä, mutta toisaalta kulumisen johdosta kalliopinnoilla on myös kalliotierasammal-poronjäkäläkasvustoja paikoitellen.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 2

BIOLOGINEN ARVO: 4

MAISEMA ARVO: 4

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 2

Muuttuneisuus: 3

Lähiympäristön arvot: 3

KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

Kirjallisuus:

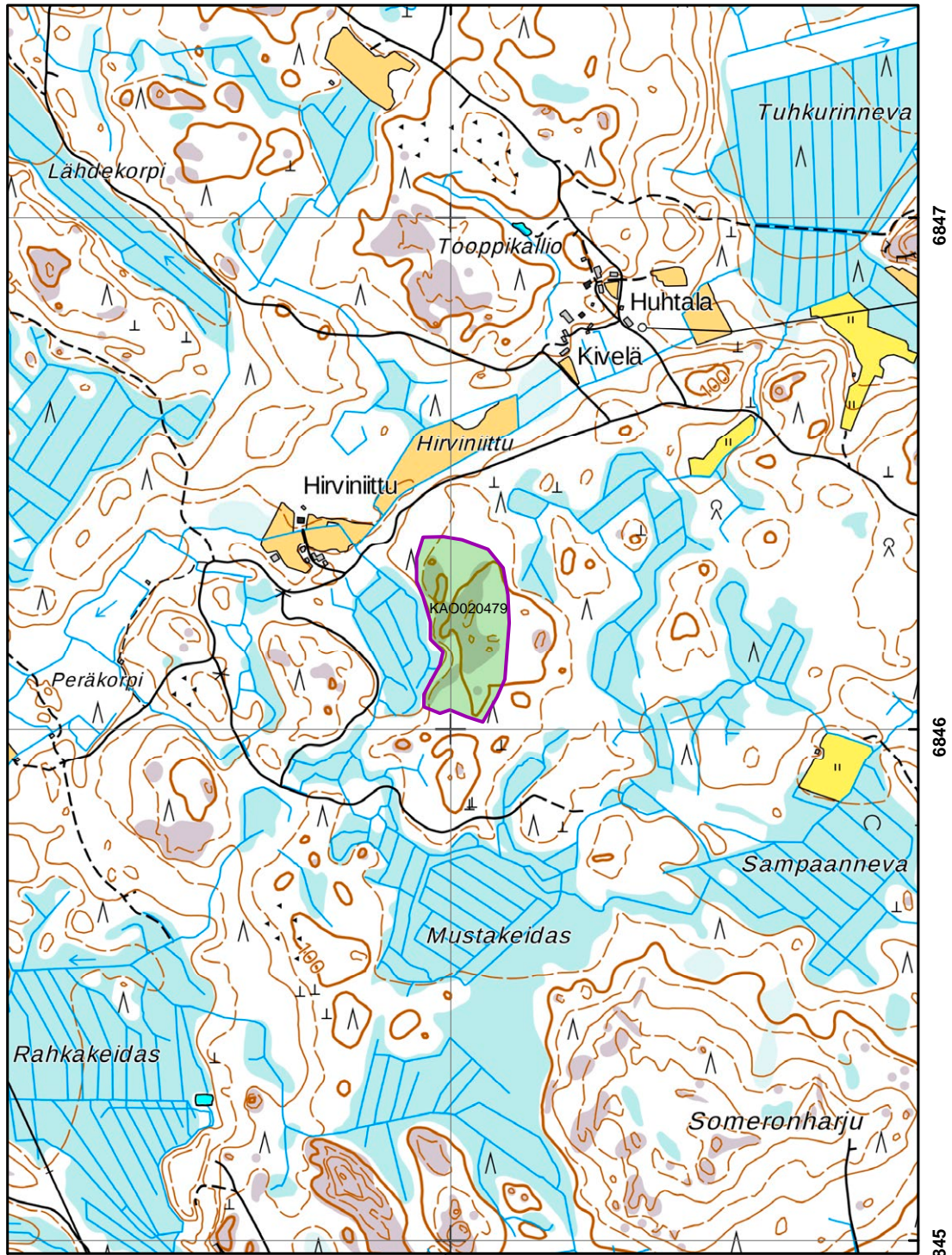
Eronen, M. ja Haila, H. 1990. Tärkeimmät muinaisrannat. Teoksessa: Alalammi, P. (toim.) Suomen kartasto, vihko 123-126, Geologia. Maanmittaushallitus ja Suomen Maantieteellinen Seura, Helsinki. s.17.

Huhma A., Salli I. ja Matisto A. 1952. Suomen geologinen kartta 1:100 000. Kallioperäkartan selitys. Lehti 2122 - Ikaalinen. Geologinen tutkimuslaitos. Helsinki. 75 s.

Mäkinen, E. 1915. Ein archaisches Konglomeratvorkommen bei Lavia in Finnland. Geol. Fören. i Stockholm Förhandl. 37 s.

KAO020479, Hirviniitun kallio

2630

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

..... Natura 2000 -verkosto (viiva)

//// Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto

■ Kallioalue

SYKE

Karttatuloste © SYKE
 Natura 200 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos

1:10 000

KA0020442 Lavijärven kalliojakso

Pori, Sastamala

Keskikoordinaatit: 6836045:268030 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 99 ha **Korkeus:** 115 m mpy. **Suht. korkeus:** 60 m

Kallioalueen sijainti: Porin keskustasta 46 km itäkoilliseen, Lavian taajaman kaakkoispuolella, Lavijärven ja Miekkajärven rannoilla sijaitseva kallioalue.

Luonnonsuojelualueet ja muut luontoa turvaavat alueet:

Alue kuuluu suurelta osin Lavijärven-Palojärven kallioiden Natura-alueeseen (FI0200157). Alueen pohjoisosassa on Markkulankorven purolehto, joka on valtakunnallinen lehtojen-suojeluohjelman kohde (LHO020040) ja luonnonsuojelualuetta (YSA024686). Alueella on lisäksi Velhonvitun putouksen luonnonsuojelualue (YSA202651), joka rajautuu Lavijärven rantaan.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Lavijärven ja Miekkajärven rantamaisemaa reunustava hajanainen, jyrkkäpiirteisten kallioselänteiden kalliojakso, joka koostuu Laakakalliosta, Huuhkajanvuoresta, Velhonvuorista, Liukaskalliosta, Karhuvuori- Kuusniemennokasta ja Miekkajärven länsirannan kallioselän-teestä. Alueella on merkittäviä luonnonarvoja ja hyvin merkittäviä maisemallisia arvoja. Alueella on tärkeä merkitys myös paikallisten ja kesäasukkaiden virkistys- ja retkeilyalu-eena ja näköalapaikkana. Alueen monikäyttöisyyttä lisää myös Huuhkajavuoren tanssilava näköalapaikkoineen.

Kallioselännejakson kaakkoisosassa oleva Laakakallio on lounaisreunaltaan massiivisen jyrkänteinen, jylhä kallioselänne, joka rajautuu selväpiirteisesti Miekkajärveen ja jyrkän-teet erottuvat silmiinpistävästi järven etelärannalle asti. Laakakallio kohoaa noin 60 met-riä vesistöjä ylemmäksi ja laelta avautuu lähes esteettömiä upeita näköaloja Lavijärven ja Miekkajärven laaksojen komeaan maisemakokonaisuuteen. Laakakallion laattarakoil-lut louhikkoinen ja jyrkänteinen pienmaisema on erikoinen nähtävyys. Huuhkajanvuori, Velhonvuoret ja Liukaskallio muodostavat Lavijärven pohjoisrannalla 2 km pitkän kallio-selännejakson, joka kuuluu olennaisena osana jyrkkärinteistä Lavian Suodenniemen jär-vilaaksojaksoa. Se erottuu kauempaa tarkasteltuna vaihtelevasti kohoavana metsäisenä selännejaksona. Alueen länsireunalla lähiympäristössä on runsaasti kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita (Hemgård ja Rosengren 1983). Lavijärven ja Miekkajärven eteläran-nalla kohoaa Kuusniemennokan, Karhuvuoren ja Miekkajärven rantakallioselänteet jyrkän-teisinä teräväpiirteinä selänteinä ja kuuluvat myös osana laajaa Lavian Suodenniemen

järvilaaksojaksoa. Kallioselänteet sijaitsevat maisemallisesti varsin aralla kohdalla ja erotuvat pohjoispuolella oleville vesistöalueille jyrkkäpiirteisesti rajautuvina metsäselänteinä. Selänteiden lakiosista avautuu puuston lomasta edustavia näköaloja järviolueille. Maisemat alueen sisäosissa ovat massiivisten jyrkännemuotojen ja lehtometsien ansiosta tavanomaista mielenkiintoisemmat.

Alueen svekofennialainen kallioperä on pääasiassa hienorakeista kiilleliusketta, joka paikoin on voimakkaasti liuskoittunutta. Alueen koillisreunalla Velhonvuorten alueella muuttuu kivilaji keskirakeiseksi tonaliittiseksi syväkiveksi (DigiKP200 2010). Kallioperän kiilleliuske kuuluu kohtalaisen laajaan ja pitkään Lavian- Suodenniemen liuskejaksoon, joka alkaa noin 15 km Lavian kirkonkylän pohjoispuolelta noin 2 km Vihteljärven kaakkoispuolelta ja kulkee siitä Karhijärvelle ulottuen Lavian kirkonkylän kautta Suodenniemelle. Kiilleliuske on kerroksellista kiveä, jossa tummemmat ja vaaleammat, hienompi ja karkeampirakeiset kerrokset vuorottelevat keskenään (Huhma ym. 1952). Alueen luoteisosassa Liukaskalliolla on geologisen tutkimuksen historian kannalta kiinnostava kohde, jossa tonaliitilla ja kiilleliuskeella on todettu breksiakontakti. Tämä Naarajärven breksiana tunnettu kivilajirakenne oli aikoinaan syntyvaltaan hyvin tulkinnanvarainen ja nykyään sen tutkimista vaikeuttaa paljastetun kallion pintaan muodostunut ohut jäkäläpeite (Huhma ym. 1952). Karhuvuori-Kuusniemennokan ja Miekkajärven länsirannan kallioperässä esiintyy kiilleliuskeessa lavianiitiksi kutsuttua juonimaisesti esiintyvää kiveä, jossa on tiheässä vaaleita, 0,5–1 cm kokoisia maasälpähajarakeita tummemmassa hienorakeisessa perusmassassa. Lavianiitti on alun perin vuorenpoimutuksessa voimakkaasti metamorfoitunutta dioriittiporfyyriittiä (Sederholm 1931, Matisto 1971). Alueen kallioseinämän rapautumispinnalla erottuvat lavianiitin kookkaammat maasälpähajarakeet hieman koholla olevina nystyinä ja kivilajin rakenne on hyvin näkyvissä.

Laakakallion voimakkaasti laattarakoilleet jyrkänteet ovat geomorfologisesti hyvin edustavia. Laakakallion massiivisessa, porrasmaisesti kohoavassa noin 20 metriä korkeassa lounaisjyrkänteessä on matalia vinokaateisen ja voimakkaan kiilleliuskeen laattarakoilun mukaan kehittyneitä ylikaltevia kallioseinämiä, joiden korkeus on 2–5 m. Jyrkällä lounaisrinteellä on paikoin kookasta ja runsasta, laattarakoillutta taluslouhikkoa järven rantaan saakka. Kallioselänteen lakiosa on porrasmaisesti kumpuilevaa kohtalaisen tasaista kalliomännikkömaastoa, jossa silokalliot ovat pieniä ja heikosti kehittyneitä. Huuhkajanvuoren massiiviset ylikaltevat kiilleliuskeinevät louhikkoineen ovat myös geomorfologisesti hyvin edustavia. Huuhkajanvuorella on melko massiivisia, hieman ylikaltevia ja laattarakoilleita kallioseinämiä, joiden tyvellä on runsasta suurikokoista louhikkoa. Seinämien korkeus vaihtelee 15–20 m välillä. Myös kallioalueen keskiosissa Velhonvuorilla on edustava kuutiorakoilun lohkomaa, noin 10 m korkea tonaliittijyrkäne, jonka tyvellä on runsaasti louhikkoa. Jyrkänteen länsipuolella olevassa notkelmassa on pieni suorantainen kalliolampi, josta laskee puro jyrkänteisten kalliokynnysten yli Lavijärveen. Liukaskallion alueella on jyrkännepinnaat porrasmaisia ja laattarakoilleita viistojyrkkiä rinteitä. Silokalliot ovat selänteiden lakiosissa ja rinteillä melko pienialaisia ja usein kasvillisuuden peittämiä.

Karhuvuori- Kuusniemennokan ja Miekkäjärven länsirannan kallioselänteet ovat lakiosistaan kalliomännikköä, jossa silokalliot ovat melko tavanomaisia. Karhuvuoren koillisjyrkäne on massiivinen viistojyrkänteisenä kohoava noin 25 m korkea seinämä, joka on kalliopinnoiltaan jäätikön hioma. Pohjoisosassa Kuusniemennokassa on kallioharjanteen jyrkännepinnat selvästi matalammat. Mannerjäätikön reunan asema oli seudulla noin 11 000 vuotta sitten Yoldiamerivaiheen loppupuolella. Tuolloin merenpinta oli noin 180 m nykyistä merenpintaa korkeammalla ja kallioalueen laki jäi noin 65 m syvyyteen veden pinnan alle. Alue paljastui vedestä maankohoamisen seurauksena Ancyliusjärvivaiheessa.

Laakakallion kasvillisuus on melko monipuolista, samoin lajisto. Mielenkiintoisimmat kohdat ovat lounaisjyrkänteiden alustan lehtolaikut sekä itse jyrkänteiden kohtalaisen monipuolinen ja edustava kalliokasvillisuus. Seinämillä on myös hieman tavanomaista harvinaisempaa kasvillisuutta kuten esimerkiksi keskiravinteisen kasvualustan kivikutrisammalvaltaista sammalpeitettä ja tyvionkaloiden siloriippusammalhiirenhäntäsammalkasvustoja. Huuhkajanvuoren alue on biologisesti varsin monimuotoinen, arvokkaimpia osia ovat valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan kuuluva Markkulankorven puronvarsilehto, Huijonjärvi luonnontilaisine rantasoineen sekä Velhonvitun putouksen kosteiden kivipintojen kalliokasvillisuus. Alueen lajistoon kuuluu muutamia uhanalaisia tai tavanomaista harvinaisempia lajeja, mm. lehmus, jänönsalaatti, lehtoorvokki ja putouksella kasvavat pussisammalet. Karhuvuoren ja Kuusniemennokan kasvillisuus on monin kohdin edustavaa ja melko monipuolista, samoin lajisto. Koillisrinteellä, etenkin jyrkänteiden alla on puolukka-lillukkatyyppin kuivalehtoa, joka alempana rinteellä vaihettuu tuoreen rehevään, lehtipuuvaltaiseen OMaT-HeOT lehtoon; lajistoon kuuluvat mm. lehmus, lehtokuusama, lehtonäsiä, mustankonnanmarja, lehtosudenmarja ja sinivuokko. Lehdon yläpuolisella massiivisella viistojyrkänteellä on runsaasti rehevää varjoseinämien kalliokasvillisuutta.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 3

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 2

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 2

Muuttuneisuus: 3

Lähiympäristön arvot: 2

KALLIOALUEEN ARVUOKKA: 2

Kirjallisuus:

DigiKP 200 Bedrock of Finland. DigiKP 200 GTK. Version 1,0. Accessed 16.03.2010. <http://www.geo.fi/en/bedrock.html>.

Hemgård, G. ja Rosengren, C. 1983. Satakunnan kulttuurimaisemat. Satakunnan seutukaavaliitto. Sarja A:139. Huhma A., Salli I. ja Matisto A. 1952. Suomen geologinen kartta 1:100 000. Kallioperäkartan selitys. Lehti 2122 - Ikaalinen. Geologinen tutkimuslaitos. Helsinki. 75 s.

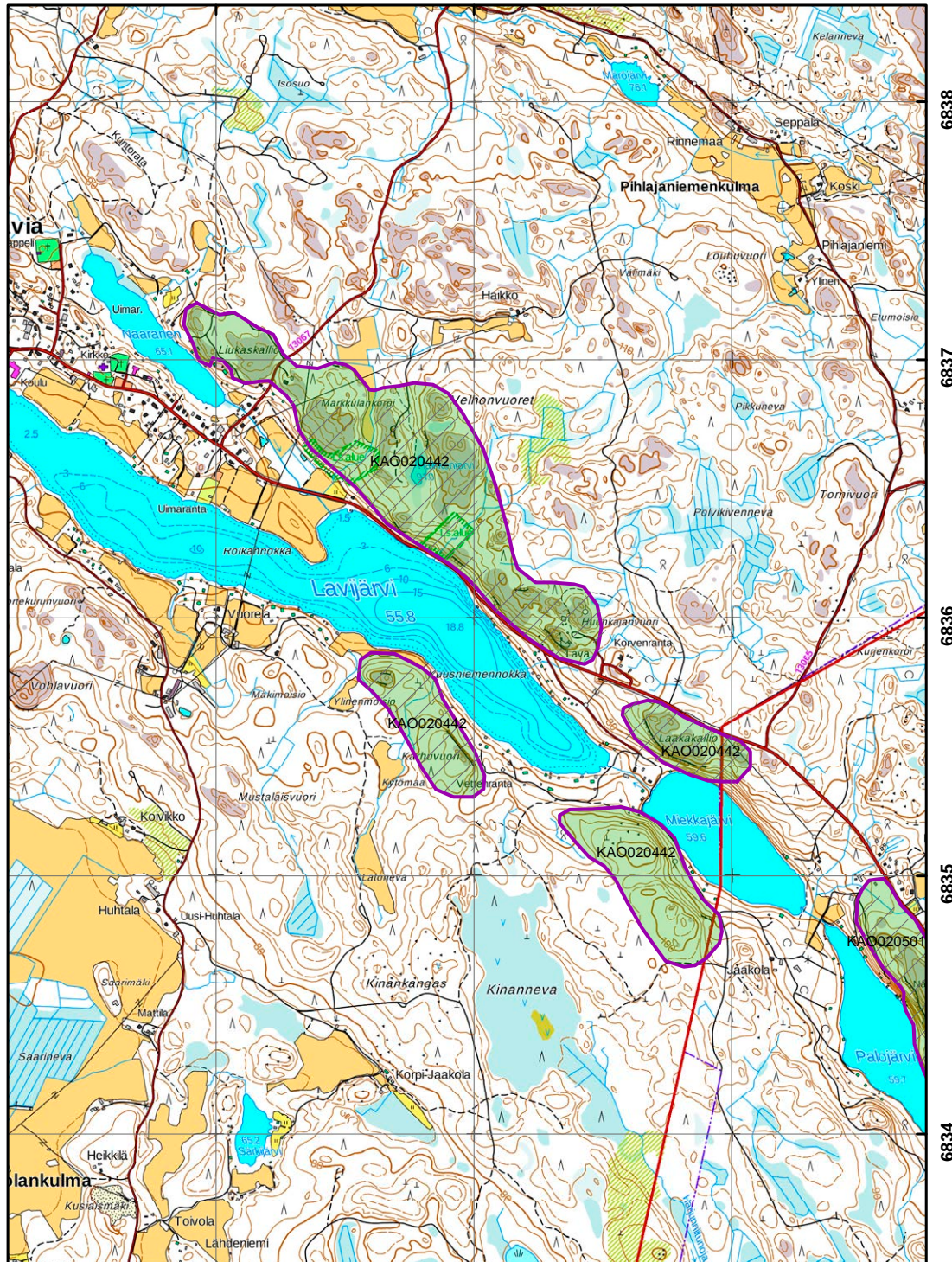
Matisto, A. 1971. Kallioperäkartan selitys. Suomen geologinen kartta 1:100 000, lehti 2121 - Vammala. 44 s. Sederholm, J. J. 1931. On the sub-Bothnian unconformity and on Archean rocks formed by secular weathering. Bull. Comm. Géol. Finlande 95.

KAO020442, Lavijärven kalliojako

2670

2680

2690

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

---- Natura 2000 -verkosto (viiva)
 Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto
 Kallioalue

 SYKE

Karttatuloste © SYKE
 Natura 2000 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos
 1:20 000

KA0020223 Kattilavuori-Salajoenvuori

Rauma

Keskikoordinaatit: 6780075:230027 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 63 ha **Korkeus:** 70 m mpy. **Suht. korkeus:** 30 m

Kallioalueen sijainti: Salajärvestä 1.5 km lounaaseen sekä Kaukolasta 3 km itään sijaitseva kallioalue.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Kattilavuori-Salajoenvuoren kahden erillisen luode-kaakkosuuntaisen kallioselänejakson muodostama kokonaisuus, johon kuuluvat Salajoenvuori, Punninvuori ja Kattilavuori. Metsävaltaisessa kapeiden peltoaluiden kirjomassa maastossa sijaitsevalla kallioselänejaksolla on merkittäviä biologisia ja geologisia arvoja. Salajoenvuori- Punnivuoren kallioselänejakso on lounaisreunaltaan jyrkänteinen, melko voimakkaasti lohkoutuneiden kallioseinämien luonnehtima pitkänomainen jakso, joka on maisemallisesti kohtalaisen merkittävä. Etenkin Salajoenvuori jyrkänteinen profiili erottuu alueen länsipuolelta melko silmiinpistävästi, osittain hakkuiden johdosta. Itä- ja koillisreunaltaan selänteet rajautuvat osin harkinnanvaraisesti ympäristöstään. Lounaisreunan jyrkänteiden reunalta avautuu puuston lomasta melko edustavia näköaloja Kodiksammin peltoaukeille. Salajoenvuori- Punnivuoren sisäiset maisemat ovat edustavimmillaan lounaisrinteillä, missä on komeita jyrkänemuotoja. Pohjoisempina Kattilavuori on kapea luoteispäästään jyrkänteinen kallioselänne, joka maisema-arvoiltaan on hieman vaatimattomampi alue. Kumpuilevassa metsämaastossa kapean peltoalueen reunalla sijaitseva Kattilavuori ei erotu kovin hyvin ympäristöstään. Kattilavuoren luoteisosan laelta, länsijyrkänten reunalta avautuu kuitenkin puuston lomasta maisemia viereiselle pellolle muttei kauemmas ympäristöön. Myös Kattilavuoren pystyjyrkänten rakoilumuodot ovat pienmaisemallisesti erikoinen ja poikkeava nähtävyys.

Kallioalueen kivilaji on pääasiassa hieno-keskirakeista, suuntautumaton, ofiittista Satakunnan oliviinidiabaasi. Alueen kallioperässä esiintyy myös Laitilan rapakivigraniittia, jonka kontakti sitä leikkaavaan oliviinidiabaasiin on paljastuneena alueen kaakkoisosassa Punninvuoren ja Salaojanvuoren alueella. Kallioalueen rapakivigraniitti on punertavanruskeaa porfyyrista Laitilan rapakivigraniittia, jonka seassa on keski-karkearakeista ja tasarakeista muunnosta. Kallioperässä Satakunnan oliviinidiabaasi esiintyy Laitilan rapakivigraniitissa laajana juonimaisena esiintymänä. Satakunnan oliviinidiabaasi on Etelä-Suomen prekambrisen kallioperän nuorin kivilaji, joka on iältään 1270–1260 miljoonaa vuotta kun taas Laitilan rapakivigraniitin ikä on 1570–1540 miljoonaa vuotta (Suominen 1991, Rämö ym. 1998).

Kallioselänteet rajautuvat länsireunastaan kallioperässä olevaan luoteis-kaakkoisuuntaiseen murrosvyöhykkeeseen, joka näkyy maisemassa kapeana peltoalueiden ketjuna. Kallioselänteiden lakiosat ovat kohtalaisen tasaista osin runsaan kasvillisuuden peittämää männikkömaastoa, jossa kalliopaljastumia on heikosti. Paljastuneilla lakiosilla ja rinteillä esiintyvät silokalliot ovat pieniä ja tavanomaisia. Punninvuoren ja Salaojanvuoren selänteiden lounaisjyrkänteet ovat tiheän rakoilun lohkomia, hieman porrasmaisia 4–15 m korkeita kallioseinämiä, joiden tyvellä on louhikkoa. Salaojanvuoren lounaisjyrkänteen kokonaiskorkeus on 20 m. Selänteiden lakiosissa ja rinteillä on tavanomaista lohkarikkoa. Kattilavuoren luoteisosassa länsirinteellä on tiheän kasvillisuuden peittämä, 5–6 m korkea pystyjyrkäne, jonka tyvellä alarinteillä on hieman louhikkoa. Jyrkänepinnat ovat tiheän rakoilun lohkomat ja paikoin seinämässä on porrasmista kohtalaisen edustavaa pylväsrakoilua, joka on tyypillistä Satakunnan oliviinidiabaasille. Seutu vapautui mannerjäädästä Yoldiamerivaiheen alussa noin 11 100 vuotta sitten kun mannejäätikkö vetäytyi pohjoiseen. Tuolloin kallioalueen korkein laki jäi syvälle Yoldiameren pinnan alle. Yoldiamerivaiheessa syntynyt Korkein ranta oli seudulle noin 155–160 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990). Kallioselänteet paljastuivat vedestä maankohoaminen seurauksena vasta Litorinamerivaiheen alussa.

Alueen kasvillisuus on varsin monipuolista ja monin kohdin edustavaa. Melko monipuoliseen kasvilajistoon kuuluu myös muutamia tavanomaista harvinaisempia lajeja. Metsät ovat etupäässä metsätaloustalouden vaihtelevasti muuttamaa puolukka- ja mustikkatyyppin kangasmetsää. Salajoenvuoren ja Punninvuoren jyrkänteiden edustalla on kuusivaltaista käenkaali-oravanmarjatyyppin lehtoa, jonka lajistoon kuuluvat mm. lehmus, metsävirna, kevätlinnunherne ja sinivuokko. Punninvuoren lounaisrinteillä on myös heinäistä puolukka-lillukkatyyppin kuivalehtoa. Itse jyrkänteillä on paikoin vaateliaamman lajiston luonnehtimaa mesotrofista sammalseinämää sekä kalliorakojen kasmofyytti yhteisöjä. Näiden kohtien lajistoa edustavat mm. kivikutrisammal, tummaurnasammal ja tummaraunioinen. Kattilavuoren länsirinteellä on runsaasti varsin heinikkoista puolukka-lillukkatyyppin kuivalehtoa, alempana puron varrella ja jyrkänteen alla on rehevämpää kuusikkoista lehtoa. Näiden lehtoesiintymien lajistoon kuuluvat mm. lehtomikkä, lehto-orvokki, metsävirna, lehtokuusama, kotkansiipi ja lehtopähkämö (Kalinainen ja Hakila 1985). Länsijyrkänteillä on etupäässä melko kostean rehevää oligotrofista sammalpeitettä, ylikaltevilla seinämillä myös hieman vaateliaamman lajiston mesotrofisia sammalkasvustoja, mm. kivikutrisammalta ja norkkusammalta kasvaa paikoin. Lakiosia luonnehtivat nuoret heinäiset talousmetsät.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 2

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 3

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 4

Muuttuneisuus: 3

Lähiympäristön arvot: 3

KALLIOALUEEN ARVOLUOKKA: 4

Kirjallisuus:

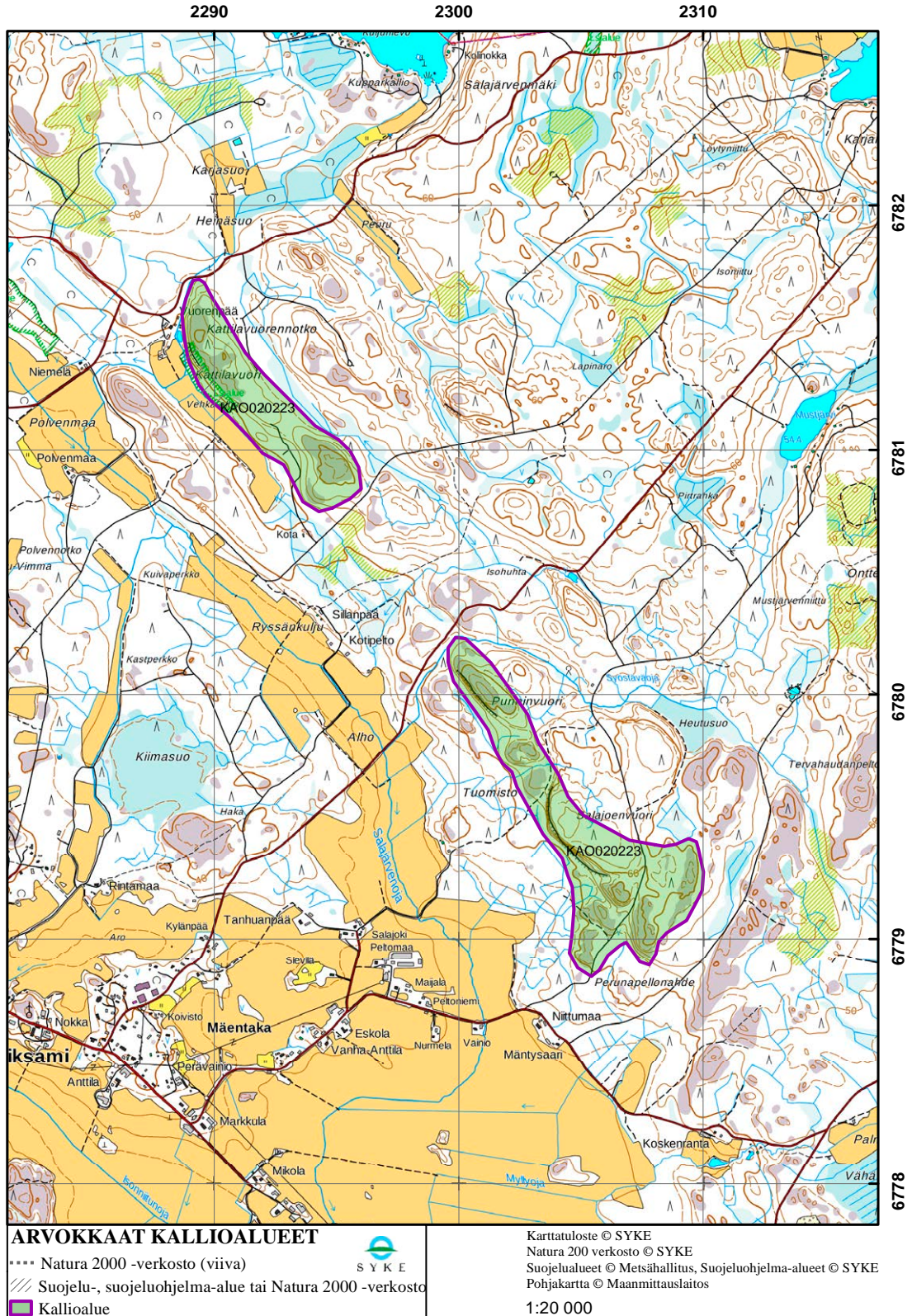
Eronen, M. ja Haila, H. 1990. Tärkeimmät muinaisrannat. Teoksessa: Alalammi, P. (toim.) Suomen kartasto, vihko 123-126, Geologia. Maanmittaushallitus ja Suomen Maantieteellinen Seura, Helsinki. s.17.

Kalinainen, P. ja Hakila, R. 1985. Satakunnan luonnonsuojeluselvytys 1984. Satakunnan seutukaavaliitto. Sarja A:145.

Rämö, T., Haapala, I. ja Laitakari I. 1998. Rapakivigraniitti – peruskallio repeää ja sen juuret sulavat, s. 259-283. Teoksessa: Suomen kallioperä: 3000 vuosimiljoonaa, Lehtinen, M., Nurmi, P. ja Rämö, T. (toim.) 1998. Suomen Geologinen Seura ry. Helsinki, 375 s.

Suominen, V. 1991. The chronostratigraphy of Southwestern Finland, with special reference to Postjotnian and Subjotnian diabases. Geological Survey of Finland, Bulletin 356. 100 s.

KAO020223, Kattilavuori - Salajoenvuori

KA0020235 Pitkjärven kallioalue

Rauma

Keskikoordinaatit: 6786346:205207 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 196 ha **Korkeus:** 35 m mpy. **Suht. korkeus:** 30 m

Kallioalueen sijainti: Rauman keskustan eteläpuolella, pienen Pitkjärven itäpuolella oleva laajahko kallioalue.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Pitkjärven kallioalue on Rauman keskustan eteläpuolella sijaitseva, asutuksen ympäröimä laaja kallioalue, joka sijaitsee pienen Pitkjärven itärannalla. Alue on suosittua paikallista ulkoilumaastoa ja sen lakiosilla kiemurteleekin kuntorataverkosto. Pitkjärven kallioalue on kohtalaisen tasaista, hyvin paljastunutta ja loivasti kumpuilevaa kalliomännikkömaastoa. Loivien rinteiden kalliopinnat erottuvat hyvin läheiseen ympäristöön, vaikka kauempaa tarkasteltuna kallioalue jää suurelta osin metsämaaston peittoon. Kallioalueen lakiosat kohoavat huomaamattomasti 30 m ympäristöään korkeammalle ja sieltä avautuu paikoin hyvin edustavia näköaloja läheisille omakotitaloalueille. Sisäosissa pienmaisemat ovat avarien silokallioselänteiden ja erämetsämäisten kalliomänniköiden ansiosta edustavia.

Alueen svekofennialainen kallioperä on laajaa Hämeen liuskealueen suonigneissivyöhykettä, jossa vallitseva kivilaji on migmatiittista, suonigneissimäistä, raitaista kiillegneissia. Pitkjärven kallioperässä esiintyy runsaasti myös keski-karkearakeista graniittia, joka sisältää runsaasti karkearakeisia pegmatiittigraniittisia osia. Kallioalueen eteläosassa Isosuo-alueella esiintyy suonigneissin sulkeumana keskirakeista granodioriittia. Pitkjärven kallioalueen pohjoisreuna on hieman voimakkaammin kumpuilevaa jyrkkärinteistä kallioselännemaastoa, jossa silokalliot ovat pohjoisrinteillä kohtalaisen laaja-alaisia ja edustavia. Jyrkänteet ovat hyvin matalia ja porrasmaisia seinämäpintoja. Kallioalueen laella esiintyy lisäksi vähäisiä lohkareikkoja. Kallioalueen sisäosissa ovat kallioselänteiden väliset painanteet soistuneita. Seutu vapautui mannerjäädästä Yoldiamerivaiheen loppupuolella noin 10 900 vuotta sitten kun mannejäätikkö vetäytyi pohjoiseen. Tuolloin kallioalue jäi syvälle Yoldiamerinen pinnan alle. Kalliomaasto paljastui vedestä maankohoaminen seurauksena Yoldiamerivaiheen lopulla.

Pitkäjärven kallioalue pesimälinnustoltaan arvokasta aluetta. Alueen luonnontilaisuus on kokonaisuutena melko hyvä, monin paikoin on erämetsämäisiä kohtia. Puusto on osin vanhaa männikköä, seassa on myös mattomaisia kuusia. Lakiosissa on poronjäkäläisiä kalliomänniköitä, jossa paikoin ilmenee hieman pohjoisia piirteitä, aluskasvillisuudessa on variksenmarja-puolukkatyyppin leimaa. Laakeilla silokallioilla esiintyy lakiosissa sukcession alkupään poronjäkälä-kalliotierasammalkasvustoja. Alempana on etupäässä mustikkatyyppin kangasmetsää, kosteissa notkelmissa on erityyppisiä soistumia, mm. isovarpurämeitä, tupasvillarämeitä, kangaskorpea ja luhtaista, korpimaista sekametsää.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 4

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 3

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 2

Muuttuneisuus: 3

Lähiympäristön arvot: 3

KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

KAO020235, Pitkäjärven kallioalue

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

SYKE

..... Natura 2000 -verkosto (viiva)
 // Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto
 ■ Kallioalue

Karttatuloste © SYKE
 Natura 200 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos
 1:15 000

KA0020240 Rannanvuori-Huikunvuori

Rauma

Keskikoordinaatit: 6794757:207081 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 94 ha **Korkeus:** 30 m mpy. **Suht. korkeus:** 30 m

Kallioalueen sijainti: Sorkan kylässä Sorkanlahden pohjukan kaakkoispuolella sijaitseva kallioalue.

Luonnonsuojelualueet ja muut luontoa turvaavat alueet:

Alue kuuluu osittain Rauman diabaasialueen Natura-alueeseen (FI0200002). Alueen itäreuna kuuluu pieneltä osin Karkun luonnonsuojelualueeseen (MRA201265).

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Rannanvuori-Huikunvuoren kallioalue kohoo Sorkan kylä- ja peltomaisemassa, joka kuuluu Satakunnan merkittäviin kulttuurimaisemakokonaisuuksiin (Hemgård ja Rosengren 1983). Kallioalue muodostuu pienemmästä Rannanvuoren selännteestä ja laajemmasta Huikunvuoren alueesta, jotka rajautuvat jyrkin rintein kapeisiin peltoalueisiin tai asutukseen ja epäselvemmin kallioisiin metsiin. Pohjoisempaan sijaitseva Rannanvuori kohoo etelä-sivultaan jyrkännteisenä selännteinä avoimella paikalla Sorkan kyläasutuksen keskellä. Sen lounais- ja eteläreunan avokallioiset jyrkännepinnat erottuvat silmiinpistävästi läheisessä peltomaisemassa. Kallioselänne rajautuu selkeästi ympäristöstään ja Rannanvuoren laelta avautuu puuston lomasta hyvin edustavat näköalat Sorkanlahdelle sekä läheisille peltoille. Alueen sisäiset maisemat ovat jyrkännemuotojen osalta edustavia, mutta lakiosissa ovat hakkuut muuttaneet luontaista maisemaa jonkin verran. Eteläpuoleinen Huikunvuori sijaitsee puolittain avoimessa viljelysmaisemassa ja rajautuu länsi ja pohjoisreunaltaan varsin jyrkkäviivaisesti paikallistiehen tai peltoihin. Avokallioiset länsireunan rinteet erottuvat silmiinpistävästi viereisille peltoille, muilta osin laaja alue on matalahkoa kalliomaastoa, joka jää hieman puuston peittoon. Länsireunan laelta avautuu kuitenkin edustavia ja melko kauniita viljelys- ja metsämaisemia ympäristöön. Kallioselänneiden lakialueet ovatkin hyviä paikallisia näköalapaikkoja. Kallioalue kuuluu osittain Rauman diabaasialueen Natura-alueeseen (FI0200002). Alueen itäreuna kuuluu pieneltä osin Karkun luonnonsuojelualueeseen (MRA201265).

Kallioalueen kivilaji on keskirakeista Satakunnan oliviinidiabaasi, joka on rapautumispinnaaltaan vaaleanharmaata rapautumatonta kiveä, jolla on selvä diabaaseille tyypillinen ofiittinen rakenne. Heti kallioalueen luoteispuolella muuttuu kallioperä svekofennialaiseksi suonigneissiksi. Alueen oliviinidiabaasin rakotiheys vaihtelee kallioalueella harvarakoisesta runsarakoiseen. Rannanvuoren lakialueen ja rinteiden silokalliot ovat pieniä ja tavanomaisia heikosti kasvillisuuden alta paljastuneita pintoja. Rannanvuoren lounais- ja eteläreunalla on 20 m korkea diabaasin kuutiorakoilun lohkoma porrasmainen jyrkänne, jonka tyvellä hieman louhikkoa. Jyrkänneen pystyseinämät ovat kohtalaisen matalia 2–5 m korkeita ja niissä on runsaasti pieniä muutaman senttimetrin läpimittaisia muinaisen Itämeren rantavoimien syövyttämiä koloja ja onkaloita. Huikunvuoren alue on epätasaisesti kumpuilevaa vierekkäistä kohtalaisen jyrkkärinteistä kallioselänneistä muodostuvaa maastoa, jossa notkelmat ovat paikoin hieman soistuneet. Lakiosien ja rinteiden silokalliot ovat pieniä ja tavanomaisia ja pääasiassa runsaan kasvillisuuden peittämiä selänneitä. Edustavimmat jyrkänneet sijaitsevat Huikunvuoren länsireunalla, missä ne kohoavat 5 m korkeina pystyseinäminä maantien varressa. Jyrkännepinnoilla esiintyy pienellä alueella diabaasille tyypillistä kuutiorakoilun mukaista "tyynyrapautumista". Diabaasiseinämissä on lisäksi runsaasti rantavoimien syövyttämiä pieniä pyöreitä koloja ja onkaloita. Kallioalueen pohjoisreunalla jyrkällä rinteellä on melko massiivista hajanaista Litorinamerivaiheen aikaista rantalohkareikkoa vallimaisina muodostumina.

Rannanvuoren alue on kasvillisuudeltaan ja kasvilajistoltaan monipuolinen. Lounaisjyrkänneen tyvellä on kulttuurivaikutteista, pusikkoista kuivahkoa lehtoa, jossa kasvaa mm. alueellisesti hyvin harvinainen maarianverijuuri äärimmäisen niukkana (Kalinainen ja Hakila 1985). Muista lajeista runsaita ovat tuomi, taikinamarja ja pihlaja. Lisäksi iharuusu, törösara, hina ja tulikukka rikastuttavat alueen flooraa. Itse jyrkänneellä on monipuolista oligo-mesotrofista jäkälä- ja sammalpeitettä, mm. kalliorakojen sammalvaltaisia kasmofyyttiyhdyntäjä sekä hieman ravinteisempien pintojen mesotrofista sammalpeitettä. Vaateliaampaa kallioiden sammallajistoa edustavat kalkkikiertosammal, ketopartasammal, tummaurnasammal, kivikutrisammal, kalliotöppösammal, härmäsammal ja tummaraunioinen. Myös Huikunvuoren alue on biologisesti melko monipuolinen ja lajistoon kuuluu myös vaateliaita lajeja. Luonnontilaisuudeltaan alue ei ole kovin edustava, hakkuita on tehty melko runsaasti. Biologisesti arvokkaimmat kohdat ovat diabaasijyrkänneet ja niiden aluslehdot. Jyrkänneillä on monipuolista oligo-mesotrofista sammal- ja jäkäläpeitettä; muutamin kohdin kasvaa valtakunnallisesti uhanalaista kalliokeuhkojäkälää (VU), mesotrofista sammallajistoa edustavat kivikutrisammal, ketopartasammal ja kalliohiippasammal. Tyvilehdot ovat melko reheviä ja runsaslajisia, mm. sinivuokkoa, metsävirnaa, kevätlinnunhennettä, peurankelloa, lehtokuusamaa ja lehtonäsiä kasvaa paikoin (Kalinainen ja Hakila 1985).

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 3

BIOLOGINEN ARVO: 2

MAISEMA ARVO: 3

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 3

Muuttuneisuus: 3

Lähiympäristön arvot: 3

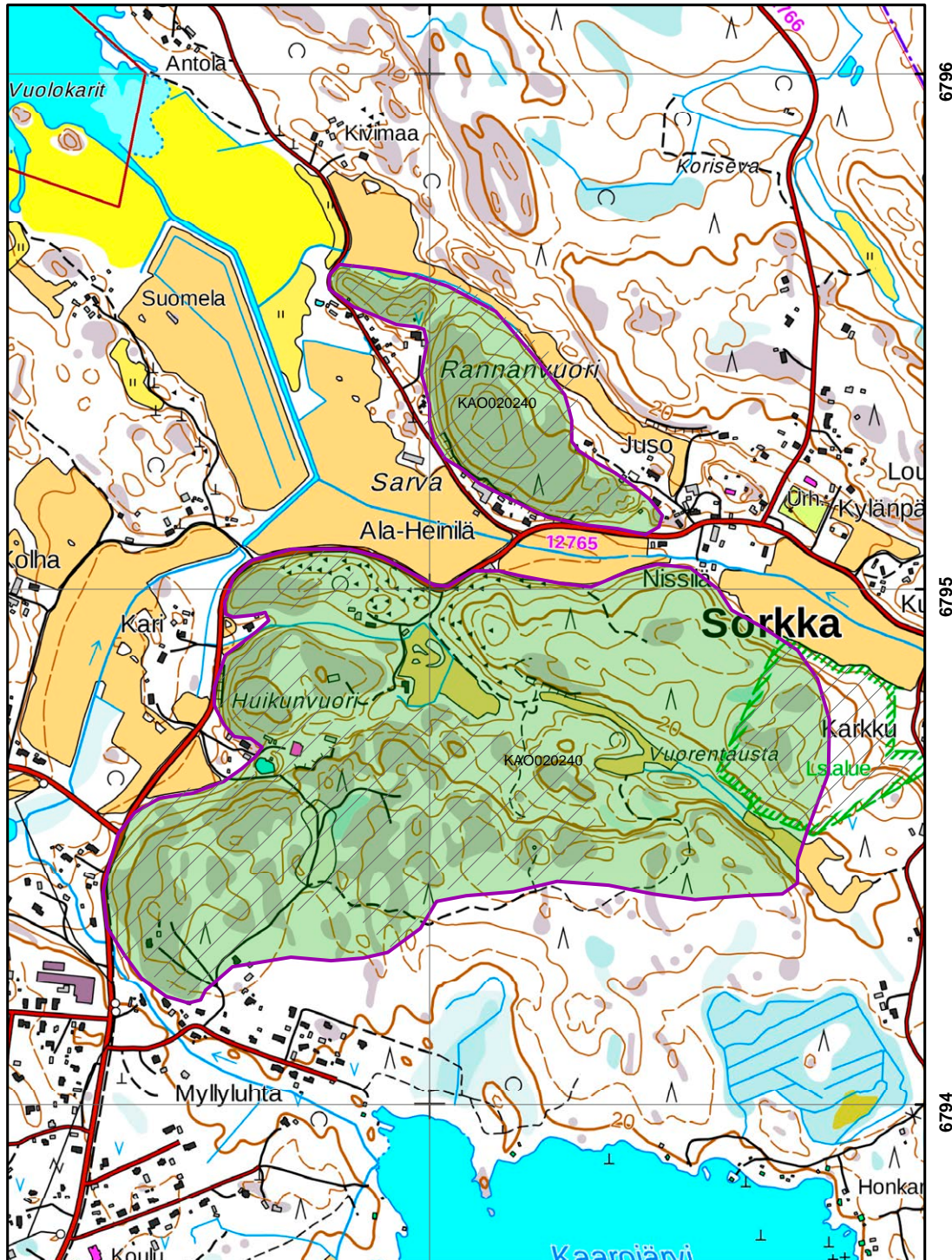
KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 3

Kirjallisuus:

Hemgård, G. ja Rosengren, C. 1983. Satakunnan kulttuurimaisemat. Satakunnan seutukaavaliitto. Sarja A:139. Kalinainen, P. ja Hakila, R. 1985. Satakunnan luonnonsuojeluselvitys 1984. Satakunnan seutukaavaliitto. Sarja A:145.

KAO020240, Rannanvuori - Huikunvuori

2070

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

SYKE

----- Natura 2000 -verkosto (viiva)

//// Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto

■ Kallioalue

Karttatuloste © SYKE
 Natura 200 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos

1:10 000

KA0020466 Matovuoren kalliojakso

Siikainen

Keskikoordinaatit: 6867775:234480 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 54 ha **Korkeus:** 70 m mpy. **Suht. korkeus:** 25 m

Kallioalueen sijainti: Vuorijärven ja Hirvijärven välissä purolaaksoa reunustava kallioalue.

Luonnonsuojelualueet ja muut luontoa turvaavat alueet:

Kallioalue kuuluu lähes kokonaan Matovuoren arvokkaaseen Natura-alueeseen (FI0200158).

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Matovuoren kalliojakso on kahden peräkkäisen Matovuoren ja Makkarakallioiden muodostama luodekaakkosuuntainen kallioselännejakso, joka reunustaa Hirvijärven ja Vuorijärven välistä kapeaa pohjoiseen laskevaa notkelmassa olevaa purouomaa. Kallioalueella on hyvin merkittäviä biologisia sekä kohtalaisen merkittäviä maisemallisia ja geologisia arvoja. Alueen kaakkoisosassa oleva Makkarakallioiden selänne rajautuu lounaispuolella olevaan purouomaan ja ympäröiviin soihin ja metsämaastoon melko selväpiirteisesti. Hyvin paljastuneen kallioselänteen jyrkkäpiirteiset kalliorinteet erottuvat paikoin lähimaisemassa silmiinpistävästi, osin kuitenkin alueella tehtyjen hakkuiden takia. Lakiosista avautuu kohtalaisen edustavia metsä- ja purolaaksomaisemia. Kallioiset lakialueen maisemat ovat pohjoisosassa hakkuiden muuttamia, mutta toisaalta puronvarren kalliojyrkänteiden osalta varsin edustavia. Alueen läntisempi Matovuoren selänne on eteläreunastaan jyrkänteinen kallioselänne, joka rajautuu kumpuilevaan kallioiseen talousmetsään ja pieniin peltoalueisiin. Matovuoren paljaat kallioselänteet erottuvat hakkuiden takia hyvin lähimaisemassa, mutta eivät kovin paljoa kauemmaksi. Lakiosista avautuu kuitenkin kohtalaisen hyviä näköaloja ympäristöön. Alueen kalliometsäiset pienmaisemat ovat osin hakkuiden muuttamia. Etenkin Makkarakallioiden alue on biologisesti kiinnostava retkeilykohde. Matovuoren kalliojakso kuuluu lähes kokonaan Matovuoren Natura-alueeseen (FI0200158).

Alueen svekofennialaisen kallioperän kivilajit itäosan intermediäärisestä metavulkaniitista tonaliittiseen Keski- Suomen granitoidikompleksin tonaliittiseen syväkiveen (DigiKP200 2010). Makkarakallioiden kalliopinnat ovat monin kohdin rikkonaisia seka- ja laattarakoileita muodostaen epämääräisesti porrasmaisia, viistojyrkkiä kalliorinteitä. Lakiosien kalliopaljastumat ovat tiheän rakoilun lohkomia, ja silokalliot ovat pääasiassa heikosti kehittyneet. Keskiosassa länsireunalla on porrasmaisessa rinteessä laattarakoilun lohkomia matalia ylikaltevia seinämäpintoja. Matovuoren eteläreunalla on 5–10 m korkea pystyjyrkänne, joka on sekarakoilun lohkomia ja sisältää pieniä ylikaltevia seinämäpintoja. Jyrkänteen tyvellä on hieman kookasta louhikkoa. Lakiosassa on pieniä, kuperia, rakoilun lohkomia silokalliopintoja. Mannerjäätikön reunan asema oli seudulla noin 10 800 vuotta sitten Ancyclusjärvivaiheen alussa. Tuolloin merenpinta oli noin 200 m nykyistä merenpintaa korkeammalla ja kallioalueen laki jäi noin 130 m syvyyteen veden pinnan alle. Alue paljastui vedestä maankohoamisen seurauksena Litorinamerivaiheessa. Litorinameren ylin ranta oli seudulla noin 80 m korkeustasolla mpy (Eronen 1990).

Makkarakallioiden alue on biologisesti yksi Satakunnan arvokkaimmista kallioalueista. Kasvillisuus ja eliölajisto ovat monipuolisia, kasvilajistoon kuuluu melko runsaasti vaateliaampaa lajistoa. Puroa reunustavilla, voimakkaasti lohkoutuneilla jyrkännteillä on edustavaa ja monipuolista kalliokasvillisuutta, mm. vaateliaan lajiston luonnehtimia kellosammal-kiilito-omenasammal- sekä kellosammal-kalkkikiertosammalkasvustoja, jotka ovat runsaimmillaan ravinteisissa kallionraoissa. Seinämien harvinaisin laji on alueellisesti uhanalainen pikkukellosammal (2017: RT), jota kasvaa täällä Satakunnan ainoalla tunnetulla kasvupaikallaan. Monipuolista lajistoa täydentävät mm. härmäsammal, punatyvisammal, kivikutrisammal ja kielikellosammal. Jyrkänneiden ja jyrkkien rinteiden alla on rehevää puolukka-lil-lukkatyypin kuivalehtoa, joka vaihettuu jokea reunustavaan luhtaiseen ruoho-heinäkorpeen. Metsää on osin hieman harvennettu, mutta paikoin löytyy myös lahoavia kaatuneita lehtipuita, mm. haapoja. Matovuoren biologisesti mielenkiintoisin osa on eteläreunan jyrkänne, jossa tavataan melko monipuolista kalliokasvillisuutta. Ylikaltevilla, osin valuveti-sillä pinnoilla on myös hieman vaateliasta lajistoa sisältäviä sammalkasvustoja, mm. kalkkikiertosammal ja tummaurnasammal. Alueen luonnontilaisuus on vain lakiosissa kohtalaisen hyvä, alempana on tehty melko runsaasti hakkuita.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 3

BIOLOGINEN ARVO: 2

MAISEMA ARVO: 3

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 3

Muuttuneisuus: 3

Lähiympäristön arvot: 3

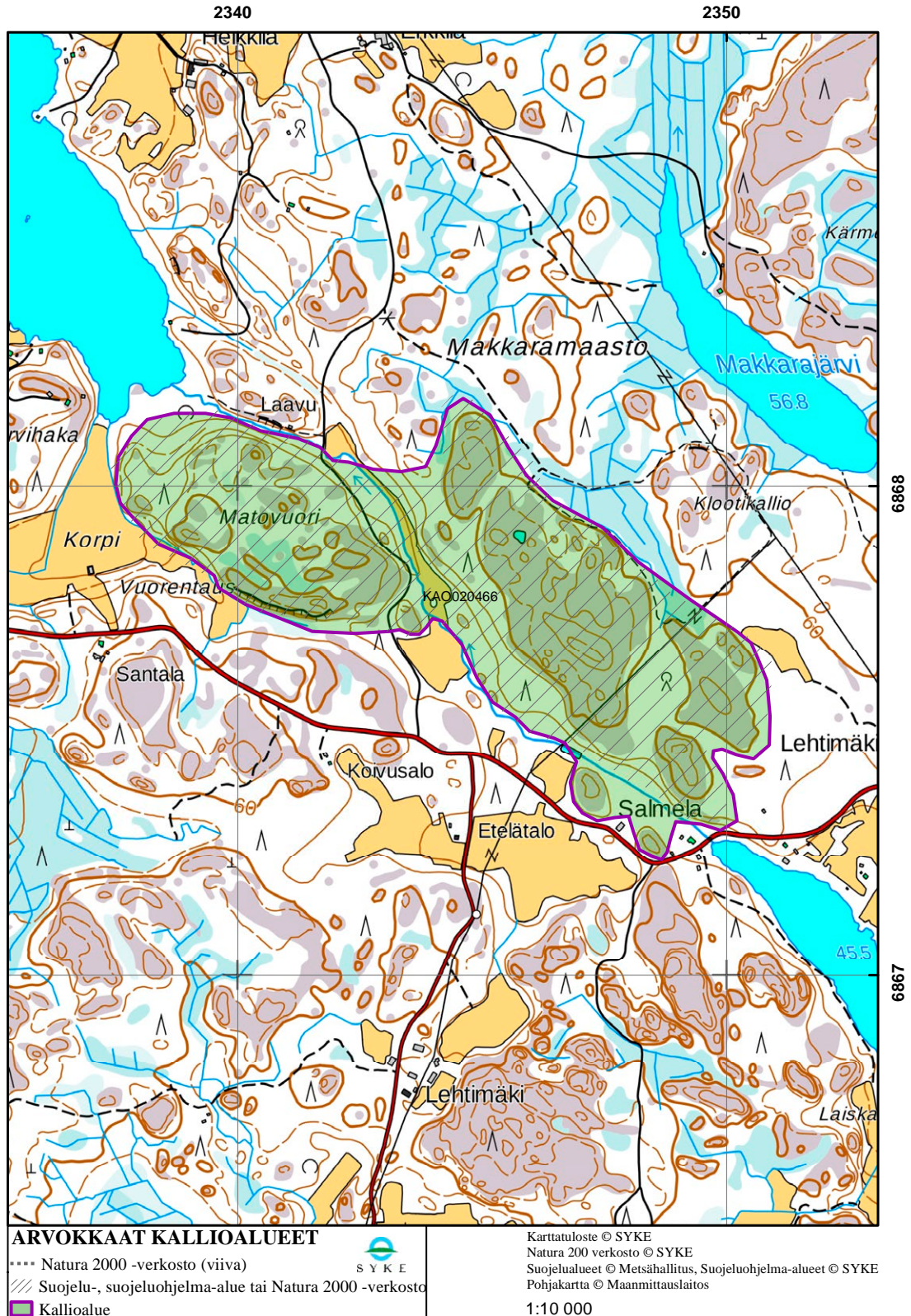
KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

Kirjallisuus:

DigiKP 200 Bedrock of Finland. DigiKP 200 GTK. Version 1,0. Accessed 16.03.2010. <http://www.geo.fi/en/bedrock.html>.

Eronen, M. 1990. Maaperä. Julk.: Alalammi, P. (toim.) Suomen Kartasto vihko 124:9-25. Maanmittaushallitus. Suomen Maantieteellinen Seura. Helsinki.

KAO020466, Matovuoren kalliojakso

KA0020482 Hirvijärven kallio

Siikainen

Keskikoordinaatit: 6869367:233358 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 3 ha **Korkeus:** 55 m mpy. **Suht. korkeus:** 12 m

Kallioalueen sijainti: Siikaisen keskustasta 6 km itäkaakkoon, Hirvijärven itärannalla, maantiesillan pohjoispuolella.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Hirvijärven kallio on Hirvijärven itärannalla sijaitseva pieni jyrkänteinen rantakallioselänne, jolla on merkittäviä maisemallisia ja hyvin merkittäviä biologisia arvoja. Hirvijärven kallioli sijaitsee maisemallisesti hyvin aralla kohdalla ja rajautuu länsireunastaan terävästi järveen, mutta epäselvemmin itäpuolella loiviin metsäisiin rinteisiin. Paljaat kiilarakoilun lohkomat rantajyrkänteet erottuvat silmiinpistävästi järven vastarannalle ja läheiselle maantielle. Lakiosat ovat porrasmaisesti kumpuilevaa kasvillisuuden peittämää kalliomännikköaluetta, sieltä avautuu puuston hieman rajoittamia varsin edustavia järvimaisemia. Ranta-alueella on kesämökkejä, hiekkateitä ja sähkölinja. Lähiympäristössä on paikallinen uimaranta ja alueen kaakkoisreuna kuuluu osittain Hirvijärven maakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaisemakokonaisuuteen (Hemgård ja Rosengren 1983).

Kallioalueen kivilaji on svekofennialaista keskirakeista, selvästi pilsteistä granodioriittia, jossa on pilsteisyyttä myötäileviä kapeita graniittijuonia ja satunnaisesti kiillegneissisulkeumia. Lakiosassa korkeuserot harjanteiden ja notkelmien välillä ovat 2–5 m. Lakiosan ja rinteiden silokalliot ovat heikosti kehittyneet. Rantaan rajautuva länsilounainen jyrkänte on kiilarakoilun lohkoma, 5–8 m korkea pystyseinämaa, jossa esiintyy pieniä ylikaltevia kalliokielekkeitä. Seinämän rakopinnoilla on paikoin pientä rapautumista. Mannerjäätikön reunan asema oli seudulla noin 10 800 vuotta sitten. Tuolloin Ancylusjärven pinta oli noin 200 m nykyistä merenpintaa korkeammalla ja kallioalueen laki jäi noin 130 m syvyyteen veden pinnan alle. Alue paljastui vedestä maankohoamisen seurauksena Litorinamerivaiheessa. Litorinameren ylin ranta on seudulla noin 80 m korkeustasolla mpy (Eronen 1990).

Kasvillisuus ja kasvilajisto ovat melko monipuolisia ja paikoin edustavia, muutamien kohdin tavataan vaateliasta ja uhanalaista lajistoa. Merkittävin osa ovat rantajyrkänteet, joilla on varsin moni-ilmeistä kalliokasvillisuutta. Pintaalallisesti runsaimpien oligotrofisten jäkäläseinämien lisäksi jyrkänteiden ylikaltevilla ja valuvetisillä pinnoilla sekä ravinteisissa kallioraoissa on kohtalaisen runsaasti mesotrofisia saniais-sammalvaltaisia kasviyhteisöjä; näiden lajistoon kuuluvat mm. kalkkikiertosammal, kivikutrisammal, tummauurnasammal sekä alueellisesti uhanalainen runkokarvesammal (2017: RT). Puolivaloisilla pystyseinämillä kasvaa muutamalla kohdalla alueellisesti uhanalaista pahtahiippasammalta (2017: RT).

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 4

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 3

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 3

Muuttuneisuus: 3

Lähiympäristön arvot: 1

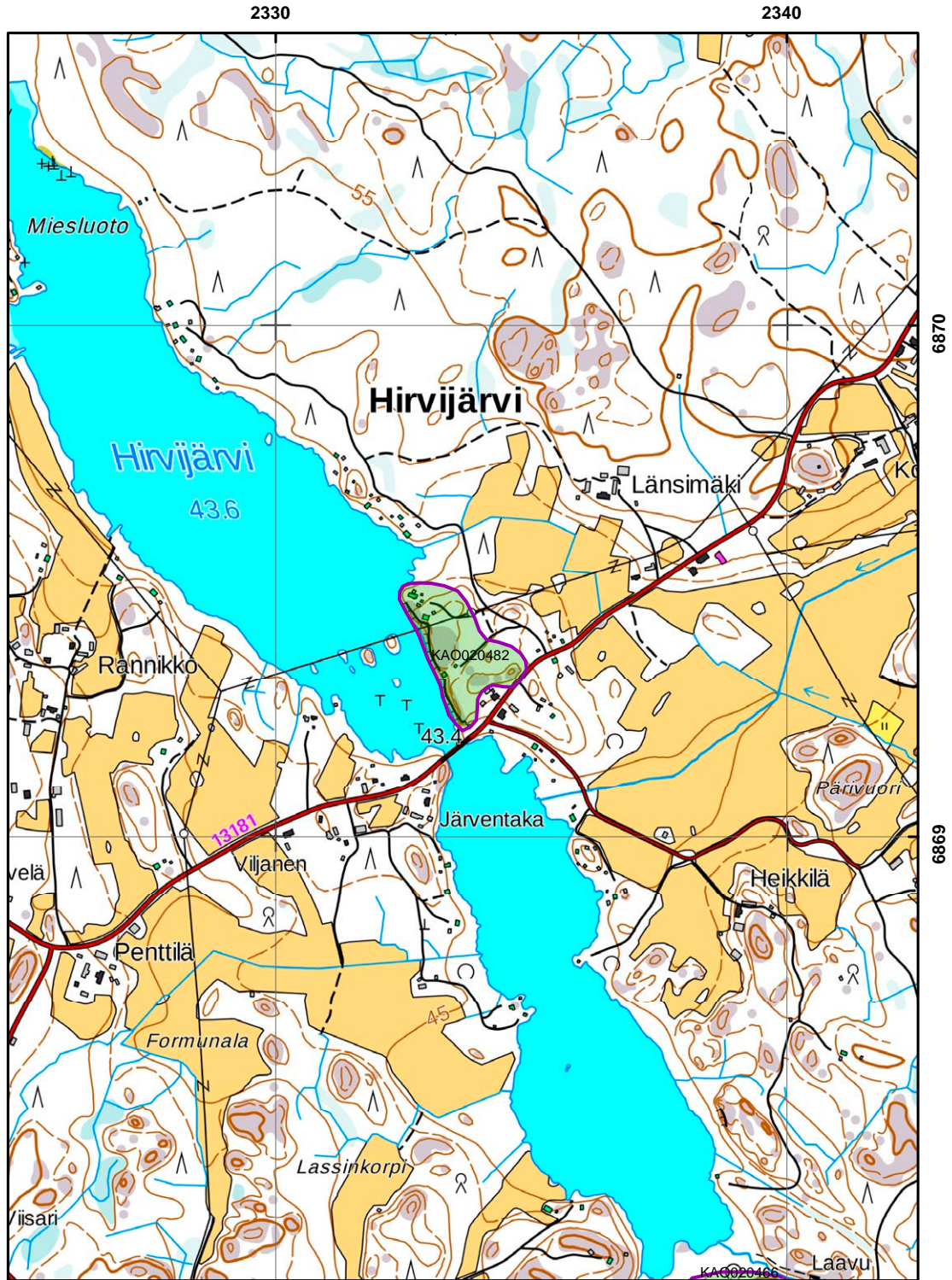
KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

Kirjallisuus:

Eronen, M. 1990. Maaperä. Julk.: Alalammi, P. (toim.) Suomen Kartasto vihko 124:9-25. Maanmittaushallitus. Suomen Maantieteellinen Seura. Helsinki.

Hemgård, G. ja Rosengren, C. 1983. Satakunnan kulttuurimaisemat. Satakunnan seutukaavaliitto. Sarja A:139.

KAO020482, Hirvijärven kallio

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

- Natura 2000 -verkosto (viiva)
- //// Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto
- Kallioalue

SYKE

Karttatuloste © SYKE
 Natura 200 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos
 1:10 000

KA0020219 Riutan kallioalue

Säkylä

Keskikoordinaatit: 6781652:257885 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 54 ha **Korkeus:** 97 m mpy. **Suht. korkeus:** 15 m

Kallioalueen sijainti: Salopäänkulmalta 2 km länteen, Kakkurinsuon itäisellä laidalla sijaitseva kallioalue.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Riutan kallioalue on Kakkurinsuon itälaidalla sijaitseva matala kallioalue, jolla on geologisesti erikoinen ja mielenkiintoinen kohde. Kallioalueen lounaisosassa esiintyy kalliooperässä emäksisille vulkaniiteille ominaista selvää tyynylaavarakennetta, jota Huittisten seudun kalliooperästä on löydetty lisäksi muutamasta muusta paikasta (Matisto 1978). Maisemallisesti kallioalue on jokseenkin vaatimaton, joka ei hahmotu kovin hyvin ympäristöstään vaikkakin rajautuu selvästi länsireunastaan laajaan Kaakkurisuohon, joka on kauempaa länsireunastaan turvetuotantoaluetta. Paljastuma-alueen länsireunalta avautuu puuston lomasta myös kohtalaisia näköaloja melko luonnontilaiselle Kaakkurisuolle. Alueella on tehty pieniä harvennushakkuita. Kohtalaisen saavutettavuuden takia alue on paikallista retkeilymaastoa, jossa on polkuja ja nuotiopaikka.

Svekofennialaisen kalliooperän kivilajit vaihtelevat Pirkanmaan migmatiittialueen hienoraakeisesta raitaisesta amfiboliitista keskiraakeiseen gabroon. Amfiboliitti on vallitseva kivilaji kallioalueen länsiosassa, kun taas gabroa esiintyy alueen itäreunalla. Tyynylaavarakennetta esiintyy Riutan kallioalueen lounaisosassa amfiboliitin yhteydessä, joka on alkuperältään tulivuoriympäristössä kerrostunut kivilaji. Amfiboliiteissa on paikoin, varsinkin rapautumissedimenttien ohuissa välikerroksissa tunnistettavissa tuffiittiseen alkuperään viittaavaa kerrosrakennetta. Amfiboliitit ovat rapautumissedimenttien tapaan usein gneissittyneitä. Riutan kallioalueen amfiboliitin kerrallisesta rakenteesta on voitu määrittää myös sen kerrostumispohjan suunta (Matisto 1978). Seutu vapautui mannerjäädästä Yoldiamerivaiheen alussa noin 11 100 vuotta sitten kun mannejäätikkö vetäytyi pohjoiseen. Tuolloin paljastuma-alue jäi syvälle Yoldiameren pinnan alle. Yoldiamerivaiheessa syntynyt korkein ranta oli seudulle noin 155–160 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990). Kalliomaasto paljastui vedestä maankohoaminen seurauksena Yoldiamerivaiheen loppupuolella.

Biologisesti melko tavanomainen kallioalue, joka on kuitenkin hieman keskimääräistä monipuolisempi. Karut kangasmetsät ovat vallitsevia, mutta emäksisen amfiboliitin ja gabron alueella kasvillisuus on hieman tavallista rehevämpää, mm. valkovuokkoa ja katajaa kasvaa paikoin. Kakkurinsuohon rajautuvien rinteiden alaosissa on paikoin myös käenkaali-oravanmarjatyyppin lehtolaikkuja, joissa kasvaa mm. metsävirnaa ja pieni lehmus. Laki-osien silokallioilla on kohtalaisesti poronjäkäliköitä. Pystyseinämien kalliokasvillisuutta ei alueella sanottavammin esiinny.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 2

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 3

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 3

Muuttuneisuus: 3

Lähiympäristön arvot: 3

KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

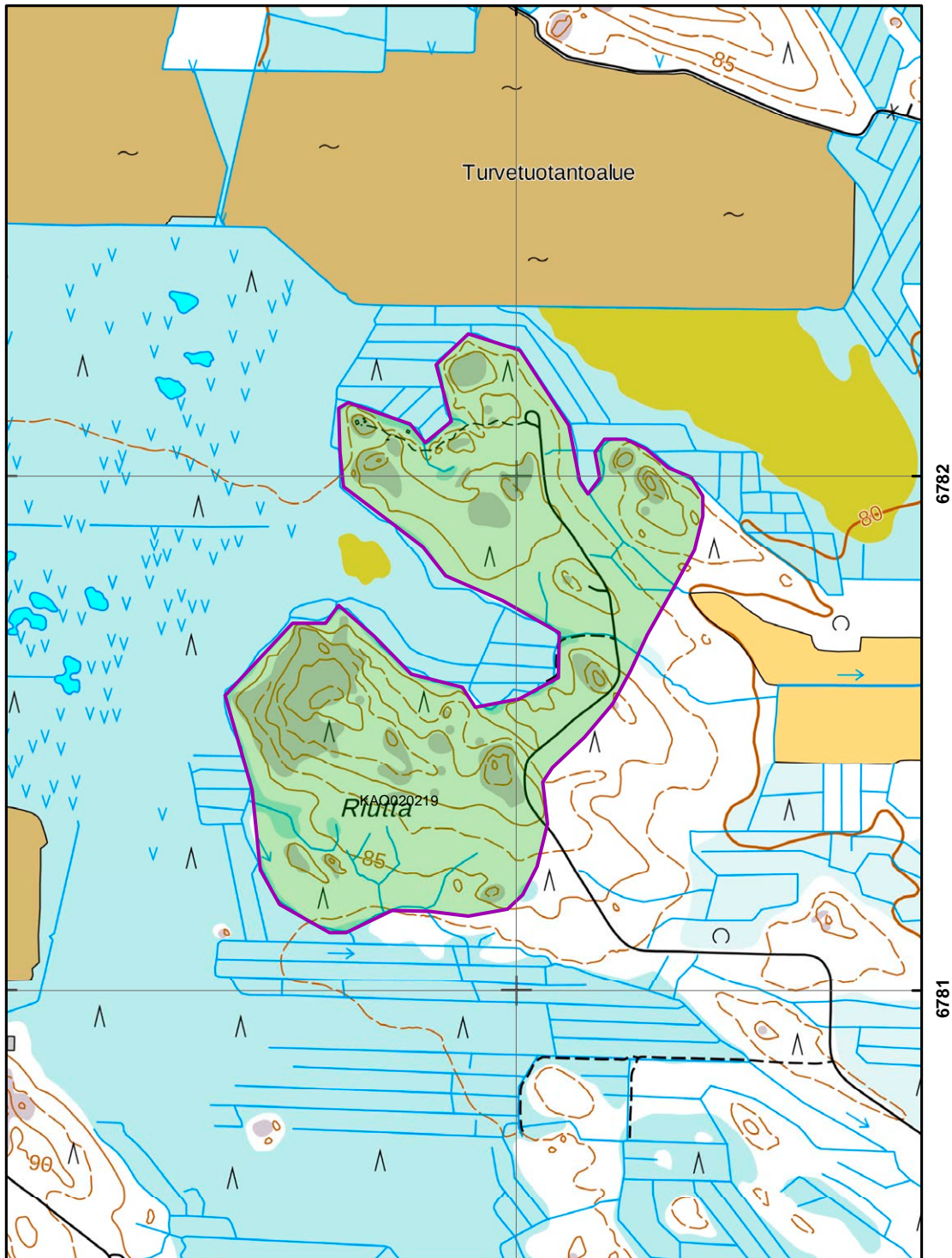
Kirjallisuus:

Eronen, M. ja Haila, H. 1990. Tärkeimmät muinaisrannat. Teoksessa: Alalammi, P. (toim.) Suomen kartasto, vihko 123-126, Geologia. Maanmittaushallitus ja Suomen Maantieteellinen Seura, Helsinki. s.17.

Matisto, A. 1978. Kallioperäkartan selitys. Suomen geologinen kartta 1:100 000, lehti 2121 - Huittinen. Geologinen tutkimuslaitos. 30 s.

KA0020219, Riutan kallioalue

2580

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

SYKE

- Natura 2000 -verkosto (viiva)
- //// Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto
- Kallioalue

Karttatuloste © SYKE
 Natura 200 verkosto © SYKE
 Suojelalueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos
 1:10 000

KA0020244 Haukkavuori

Säkylä

Keskikoordinaatit: 6765939:244620 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 47 ha **Korkeus:** 85 m mpy. **Suht. korkeus:** 41 m

Kallioalueen sijainti: Pyhäjärven lounaisrannalla, Kolvaan kylässä.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Haukkavuori on Säkylän Pyhäjärven länsirannalla sijaitseva jyrkkärinteinen kallioselänne, jolla on merkittäviä maisema- ja luonnonarvoja. Myös Haukkavuoren lähiympäristö on poikkeuksellisen arvokas. Haukkavuoren pohjoispuolella on arvokas Ojalanlahden lehto-alue, joka on valtakunnallisen lehtojensuojeluohjelman kohde (LHO020064) ja sen itärinteet rajautuvat arvokkaaseen Säkylän Pyhäjärveen, joka on Natura-aluetta (FI0200161). Lännessä Haukkavuoren selännteet rajautuvat jyrkin ja jyrkänteisin rintein osittain peltoihin ja osittain alavampaan metsämaastoon. Idässä Säkylän Pyhäjärven rannassa on kesämökiasutusta. Haukkavuoren rinteiden alaosat ja notkelmat on suurelta osin sankan kuusikon peitossa, mutta itäreunalla rantakalliot paljain jyrkänteineen näkyvät silmiinpistävinä järvelle. Haukkavuoren lakiosista avautuu edustavia, hieman erämetsäluonteisia maisemia Pyhäjärven selälle ja mantereeseen suunnalla tasaiseen metsämaastoon. Haukkavuoren sisäiset maisemat ovat silokallioisten lakimänniköiden ja etenkin länsireunan komeiden jyrkänteiden ansiosta tavanomaista edustavampia. Alue on paikallinen suosittu retkeilykohde ja näköalapaikka.

Haukkavuori sijaitsee Satakunnan hiekkakiven ja Laitilan rapakivigraniitin kontaktissa, joka noudattelee melko tarkkaan Säkylän Pyhäjärven länsirantaa. Haukkavuoren kallioperä on punertavanruskeaa, karkearakeista rapakivigraniittia, jossa vallitsevina rapakivimuunnoksina ovat apliittinen graniittiporfyyri ja pyterliittinen rapakivigraniitti (DigiKP200 2010). Heti Haukkavuoren pohjoispuolella muuttuu kivilaji postjotuniseksi oliviinidiabaasiksi, jota esiintyy juonimaisena esiintymänä rapakivigraniitin seassa. Haukkavuoren lakiosan kumpuileva kalliomännikkömaasto viettää itäosastaan loivarinteisenä kohti Pyhäjärven rantaan. Silokalliot ovat paikoin kohtalaisen laajoja ja edustavia pintoja. Haukkavuoren länsijyrkänteiden pystyseinämät ovat 10–15 m korkeita, hyvin harvarakoisia ja mannerjäätikön osittain hiomia pintoja. Länsijyrkänteessä on avorakojen erottamia suuria kalliolohkoja ja seinämien tyvellä on jonkin verran suurikokoista louhikkoa.

Seutu vapautui mannerjäädästä Yoldiamerivaiheen alussa noin 11 100 vuotta sitten kun mannejäätikkö vetäytyi pohjoiseen. Tuolloin Haukkavuori jäi syvälle Yoldiameren pinnan alle. Yoldiamerivaiheessa syntynyt korkein ranta oli seudulle noin 155–160 m korkeudella mpy. Haukkavuoren laki paljastui vedestä maankohoaminen seurauksena Ancyclusjärvivaiheessa. Litorinamerivaiheen alussa noin 8 500–7 700 vuotta sitten oli ylin ranta seudulla noin 60 m nykyisen merenpinnan yläpuolella (Eronen ja Haila 1990, Mäkinen ym. 2011). Tuolloin Haukkavuoren korkein lakiselänne muodosti noin 25 m korkean kalliosaaren Litorinameren rannikon tuntumassa. Haukkavuoren keskiosassa laella on melko suurikokoista, hieman pyöristynyttä Ancyclusjärvivaiheen aikaista lohkareista ja kivikkoista muinaisranta.

Alueen kasvillisuus ja kasvilajisto ovat monipuolisia, lajistoon kuuluu myös muutama alueellisesti uhanalainen laji. Lakiosissa on edustavia poronjäkäläisiä männiköitä, alempana on tuoreempaa kuusikkoista kangasmetsää. Kosteissa notkelmissa on edustavaa korpimetsää, mm. lehtokorpi-, mustikkakorpi- ja metsäkortekorpijuotteja on paikoin. Haukkavuoren länsireunan jyrkänteellä on paikoin kostean reheviä tyvisenämiä, joilla on melko vaatelaita lajeja kuten iso- ja pikkuruostesammal. Jyrkänteen tyvellä on lohkareikkoinen lehto-korpireunus, jossa lohkareiden suojassa kasvaa uhanalaista aarnisammalta (VU) sekä letohavirusammalta (2017: RT) ja isosahasammalta (NT). Lisäksi rantajyrkänteillä kasvaa myös huomionarvoista isokivisammalta.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 3

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 3

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 3

Muuttuneisuus: 3

Lähiympäristön arvot: 1

KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

Kirjallisuus:

DigiKP 200 Bedrock of Finland. DigiKP 200 GTK. Version 1,0. Accessed 16.03.2010. <http://www.geo.fi/en/bedrock.html>.

Eronen, M. ja Haila, H. 1990. Tärkeimmät muinaisrannat. Teoksessa: Alalammi, P. (toim.) Suomen kartasto, vihko 123-126, Geologia. Maanmittaushallitus ja Suomen Maantieteellinen Seura, Helsinki. s.17.

Mäkinen, K., Teeriaho, J., Rönty, H., Rauhaniemi, T. ja Sahala, L. 2011. Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat. Suomen ympäristö 32/2011. Ympäristöministeriö. Helsinki. 185 s.

KA0020244, Haukkavuori

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

- Natura 2000 -verkosto (viiva)
- /// Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto
- Kallioalue

Karttatuloste © SYKE
 Natura 200 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos

1:10 000

KA0020246 Töyräänkallio

Ulvila

Keskikoordinaatit: 6824083:232240 ETRS-TM35FIN

Alueen pinta-ala: 11 ha **Korkeus:** 37 m mpy. **Suht. korkeus:** 27 m

Kallioalueen sijainti: Ulvilan keskustasta 5 km itään Kuorilan kylässä.

Kallioalueen yleiskuvaus ja tärkeimmät arvot:

Töyräänkallio on Kuorilan kylän tasaisten peltoaukeiden keskellä sijaitseva luode-kaakokosuuntainen jyrkänteinen kallioselänne, joka rajautuu terävästi ympäröivästä viljelysmaisemasta. Se sijaitsee hyvin avoimella paikalla ja erottuu metsäisenä, osin avokallioisena selänteenä kohtalaisen kauas ympäristöön. Laelta avautuu avaria näköaloja laajalle alueelle Kuorilan kylän viljelysmaisemaan. Alueen sisäiset maisemat ovat länsirinteen lehtoreunuksen osalta ja rinteiden jyrkänteiden osalta melko mukavia, mutta pohjoispään luonnontila on muuttunut louhoksen lähiympäristössä. Töyräänkallion itäpuolella on peltomaisemassa erottuva voimalinja.

Alueen svekofennialainen kallioperä on keskirakeista, selvästi pilsteistä seoksista granodioriittia, jossa esiintyy paikoin hieman emäksisempää dioriittista syväkiveä sekä raitaista migmatiittinen kiillegneissiaineista sulkeumana. Alueen granodioriittia leikaavat kapeat pegmatiitti- ja kvartsijuonet.

Töyräänkallion lakiosa on hieman kumpuilevaa, kohtalaisen tasaista kalliomännikkömaastoa, jossa silokalliot ovat pieniä ja kuperia kohtalaisen hyvin hioutuneita kalliopintoja. Jyrkänteet ovat osittain pystyseinäisiä ja osittain porrasjyrkänteisiä kiila- ja sekarakoilun lohkomia kalliorinteitä, jossa seinämien korkeus vaihtelee 5–15 m välillä. Jyrkillä rinteillä on hieman Litorinamerivaiheen aikaista rantalohkareikkoa ja heikosti pyöristynyttä kivikkoa, jossa kiviaineksen läpimitta vaihtelee 20–40 cm välillä. Seutu vapautui mannerjäädästä Yoldiamerivaiheen alussa noin 10 900–11 000 vuotta sitten kun mannejäätikkö vetäytyi pohjoiseen. Tuolloin kallioalue jäi syvälle Yoldiameren pinnan alle. Yoldiamerivaiheessa syntynyt korkein ranta oli seudulle noin 180–175 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990). Kallioselänteet paljastuivat vedestä maankohoaminen seurauksena vasta Litorinamerivaiheen loppupuolella. Litorinamerivaiheessa ylin ranta oli noin 70 m korkeudella mpy (Eronen ja Haila 1990).

Biologisesti alue on merkittävä, sillä kasvillisuus ja kasvilajisto ovat yhä monipuolisia ja osin edustavia, vaikka luonnontilaisuus on kärsinyt pohjoispäässä louhostoiminnan takia. Lounais- ja länsijyrkänteiden edustalla on rehevää nuorta lehtomaista sekametsää, ylempänä lounais- ja länsirinteillä on myös puolukka-lillukkatyyppin kuivalehtoa. Lehtolajistoon kuuluvat mm. haapa, tuomi, mustakokkonamarja, lehtovuohenputki, sini- ja valkovuokko, lehtotesma ja peurankello. Lounais- ja länsireunan jyrkänteillä on edustavan runsaasti oligomesotrofista pystypintojen kalliokasvillisuutta, etenkin kivikutrisammal-kalliopalmikkosammalkasvustoja, myös edustavia vaatelioiden lajien kuten ketopartasammalen ja kalkkikiertosammalen muodostamia kalliorakojen kasmofyyttikasvustoja on seinämien koloissa. Auringonpaisteisilla seinämillä on myös oligotrofisia jäkäläkasvustoja, lisäksi paikoin tavataan reheviä kalliohyllyjä.

Tärkeimpien tekijöiden arviointi:

GEOLOGINEN ARVO: 3

BIOLOGINEN ARVO: 3

MAISEMA ARVO: 3

Muut arvot:

Historialliset arvot: 4

Monikäyttöarvot: 3

Muuttuneisuus: 4

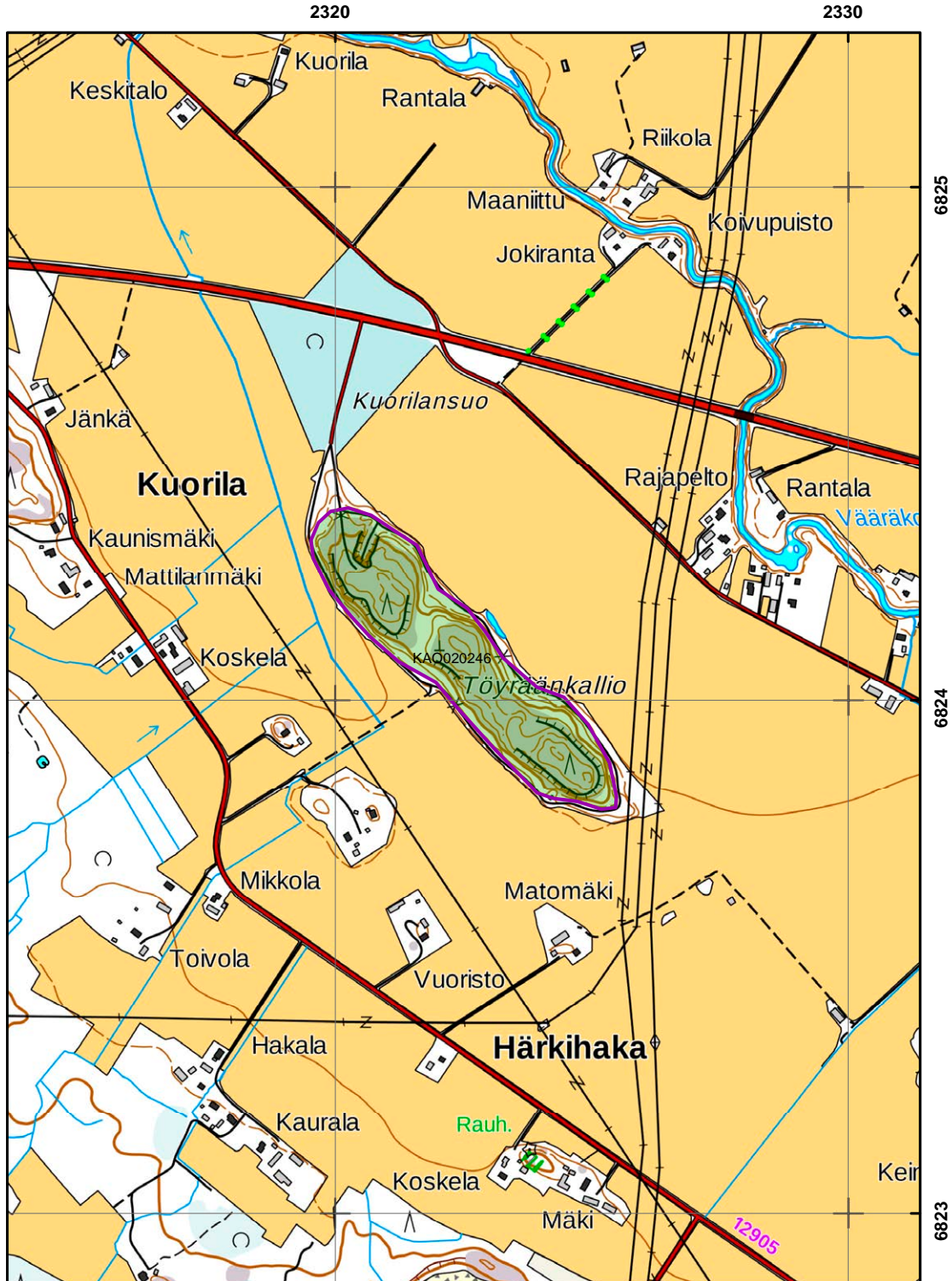
Lähiympäristön arvot: 3

KALLIOALUEEN ARVULUOKKA: 4

Kirjallisuus:

Eronen, M. ja Haila, H. 1990. Tärkeimmät muinaisrannat. Teoksessa: Alalammi, P. (toim.) Suomen kartasto, vihko 123-126, Geologia. Maanmittaushallitus ja Suomen Maantieteellinen Seura, Helsinki. s.17.

KAO020246, Töyräänkallio

ARVOKKAAT KALLIOALUEET

- **** Natura 2000 -verkosto (viiva)
- //// Suojelu-, suojeluohjelma-alue tai Natura 2000 -verkosto
- Kallioalue

Karttatuloste © SYKE
 Natura 200 verkosto © SYKE
 Suojelualueet © Metsähallitus, Suojeluohjelma-alueet © SYKE
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos

1:10 000